

Pensjonsordningen
for apotekvirksomhet

Årsberetning

2012

Innledning

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet oppnådde i 2012 en avkastning på kapitalforvaltningen på 6,82 prosent. Dette er betydelig bedre enn for en sammenlignbar referanseportefølje. God avkastning sammen med tiltak styret har gjennomført har bidratt til å bedre kapitalsituasjonen i ordningen gjennom 2012.

Ved inngangen til året var det likevel lite som tydet på en slik utgang. Finansmarkedet ga lav avkastning på risikofri investeringer, og bufferkapitalen var svekket gjennom 2011 på grunn av høy lønnsvekst, flere aktive med høy lønn og flere og dyrere uttak av uførepensjon. Det var derfor helt nødvendig for styret å ta grep for å forbedre en utfordrende økonomisk situasjon.

For å styrke bufferkapitalen ble det derfor iverksatt tiltak som premieøkning og moderat regulering av pensjoner. 2012 var det første året hvor den beregnede kostnaden for uttak av avtalefestet pensjon (AFP) ikke lenger ble dekket av pensjonspremien, men ble krevd inn fra medlemsvirksomhetene ved uttak av AFP. Disse grepene for å bedre kapitalsituasjonen gjorde det mulig for styret å vedta en investeringsstrategi som la til grunn moderat risiko i investeringene, for slik å kunne oppnå en høyere forventet avkastning.

Strategien lyktes. Samtidig viste aksjemarkedet en sterk utvikling det siste halvåret av 2012, og vi kunne dermed møte 2013 med en bedret kapitalsituasjon for ordningen. Pensjonsordningens midler til forvaltning økte med 517 millioner kroner gjennom 2012, og ordningen har nå 5 809 millioner kroner til forvaltning.

Forventningene fremover

Fortsatt sterk lønnsvekst og svært lavt rentenivå skaper utfordringer, og tilfredsstillende avkastning kan kun oppnås gjennom å ta noe risiko. En investeringsstrategi for å opprettholde en portefølje med god risikospredning og riktig risikoprofil for pensjonsordningen, vil være viktig også i 2013 og fremover.

Økte pensjonsforpliktelser

Økt levealder og økt lønnsnivå fører til økte pensjonsforpliktelser, både for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet og for andre pensjonsleverandører. Vi har de siste årene sett at forpliktelsene i ordningen også øker på grunn av flere og dyrere uføretilfeller. Fra 2012 ble derfor uføretariffen styrket for å sikre tilstrekkelig avsetning for fremtidige uføretilfeller.

Store endringer i pensjonsmarkedet

Fra 2011 fikk vi nye pensjonsregler i Norge. Pensjonsreformen omfatter hele pensjonssystemet. Endringer i folketrygden krever tilpasninger i tjenstepensjonsordningene, både i privat og offentlig sektor. Mye er på plass, men ikke alt er avklart. I årsberetningen kan du lese mer om endringene, og hvordan de påvirker Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Om pensjonsordningen

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet forvalter pensjonsrettigheter til ansatte i hele apoteksektoren.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet ble opprettet i 1953 og er en lovfestet, kollektiv pensjonsordning.

Det vil si at apotekere og fast ansatte i apotek har rett og plikt til medlemskap i pensjonsordningen, dersom de har en gjennomsnittlig arbeidstid på minst 15 timer per uke.

I tillegg til ansatte ved 738 apotek har ordningen medlemmer fra enkelte andre virksomheter som har en nær tilknytning til farmasien, og som har søkt om særskilt medlemskap.

Administrasjon

Det er nedfelt i Lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet at ordningen skal administreres av Statens pensjonskasse, etter instruks gitt av Arbeidsdepartementet.

Styret for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er ordningens besluttsende organ. Styret ledes av administrerende direktør i Statens pensjonskasse, og har i tillegg fire styremedlemmer med personlige varamenn.

Nøkkeltall 2012

Kunder og medlemmer		2012	2011
Apotek i pensjonsordningen	Antall	738	707
Medlemmer	Antall	17 655	16 737
Yrkesaktive medlemmer*	Antall	7 125	6 689
Pensjonister*	Antall	4 144	3 803
Personer med rettigheter fra tidligere arbeidsforhold**	Antall	6 386	6 245
Tjenestepensjon			
Opptjente pensjonsrettigheter	Tusen kroner	5 412 346	4 966 839
Pensjonspremie	Tusen kroner	482 303	326 730
Utbetalte pensjoner	Tusen kroner	231 916	227 840
Kapitalforvaltning			
Fondsmidler i Apotekordningen	Mill. kroner	5 809	5 305
Årlig avkastning	Prosent	6,8	2,5

* Oppgitt antall er antall polise. Et medlem kan ha mer enn en polise. Feks vil et medlem som mottar delvis uførepensjon fra pensjonsordningen, og arbeider delvis i aktiv stilling ha to poliser som tilsvarer disse forholdene.

** Arbeider ikke lenger i virksomhet tilknyttet POA, men har pensjonsrettigheter hos oss (kalles også oppsatt pensjon)

Styret oppnevnes av Arbeidsdepartementet for fire år om gangen, etter innstilling fra medlemmenes arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner. Av de oppnevnte medlemmene skal to representere arbeidsgiverne, mens farmasøytisk og teknisk personale har én representant hver.

Styret 2012

- Leder Finn Melbø, administrerende direktør i Statens pensjonskasse
- Kim Nordlie, seniorrådgiver i Virke
- Stein Gjerding, sjeføkonom i Spekter
- Edvin Alten Aarnes, generalsekretær i Norges Farmaceutiske Forening
- Kjell Hundven, spesialrådgiver i Farmasiforbundet

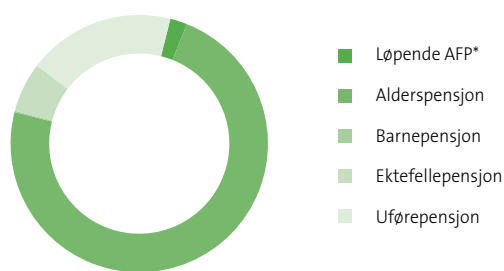
PENSJON

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfatter alderspensjon, AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.

KAPITALFORVALTNING

Midlene i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er plassert i omløps- og anleggsobligasjoner, norske aksjer, eiendom, utenlandske aksjefond, hedgefond samt utlån til medlemmer.

Opptjente pensjonsrettigheter

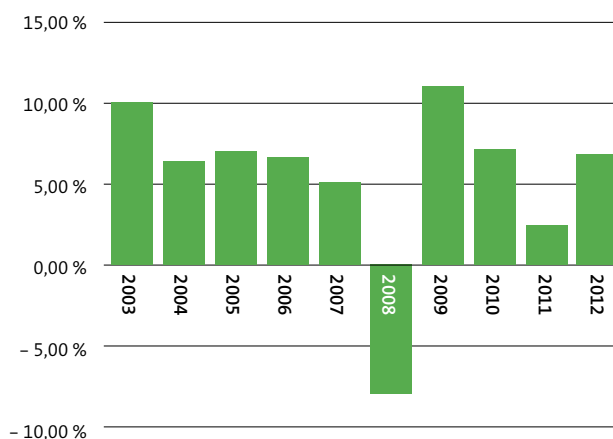
AFP (løpende AFP*)	Tusen kroner	115 727
Alderspensjon	Tusen kroner	3 946 694
Barnepensjon	Tusen kroner	9 075
Ektefellepensjon	Tusen kroner	339 140
Uførepensjon	Tusen kroner	1 001 709
Totalt		5 412 346

* Løpende AFP er AFP-pensjoner under utbetaling.

Opptjente rettigheter i ordningen økte med 446 millioner kroner fra 2011 til 2012. Alderspensjon utgjør 73 prosent av de totale opptjente rettighetene på 5 412 millioner kroner

Les mer på side 11.

Avkastning siste 10 år

Pr. 31.12.2012 utgjorde fondsmidlene 5,8 milliarder kroner. Avkastningen på fondsmidlene var 6,8 prosent i 2012, mens avkastningen på sammenlignbar referanseindeks var 4,9 prosent.

Les mer på s. 12.

Pensjonssystemet

Privat eller offentlig? Innskudd eller ytelse?
Spørsmålene står i kø for den som skal orientere seg i pensjonsmarkedet. Her får du en kort innføring.

Det norske pensjonssystemet er tredelt. Det består av folketrygd, ulike tjenstepensjonsordninger og ulike former for egen pensjonssparing.

Egen pensjonssparing

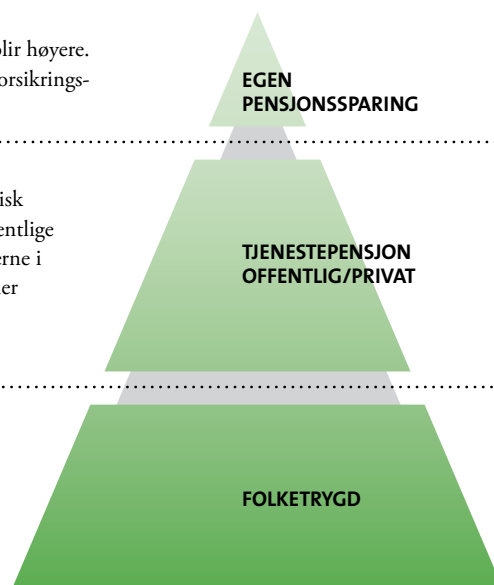
Hvis du ønsker det, kan du inngå frivillige spare- eller pensjonsavtaler slik at pensjonen blir høyere. Du kan for eksempel spare i fond eller tegne individuelle pensjonsavtaler hos bank eller forsikrings-selskap. Det å nedbetale gjeld er også en form for sparing.

Tjenstepensjon

Tjenstepensjon tjenes opp når du er i et arbeidsforhold. I 2006 ble det innført obligatorisk tjenstepensjon i Norge (OTP). Før den tid hadde tjenstepensjon vært obligatorisk i offentlige virksomheter, og valgfritt i private virksomheter. Det innebar at store deler av arbeidstakerne i privat sektor ikke var med i en tjenstepensjonsordning. Det er i dag hovedsakelig personer som jobber mindre enn 20 prosent, ansatte i enkeltmannsforetak og frilansere uten ansettelsesforhold som ikke har obligatorisk tjenstepensjon.

Folketrygden

Folketrygden er en obligatorisk forsikrings og pensjonsordning for alle som er bosatt i Norge. Den administreres av Arbeids- og velferdsetaten (NAV), og finansieres løpende gjennom tilskudd fra statskassen. Folketrygden ble innført i Norge i 1967.

Tjenstepensjon

I dag er det ca. 2 230 000 nordmenn som har en tjenstepensjon gjennom sitt arbeidsforhold. Her gir vi en kort innføring i tjenstepensjon.

Det skilles mellom privat og offentlig tjenstepensjon. Private bedrifter kan velge mellom en ytelsesbasert- og en innskuddsbasert pensjonsordning, mens en offentlig arbeidsgiver har en ytelsesbasert pensjonsordning.

Privat sektor

Ca. 1 400 000 arbeidstakere i privat sektor hadde tjenstepensjon ved utgangen av 2011. Ca. 300 000 av disse har ytelsespensjon, resten har innskuddspensjon. Forsikringsselskaper er hovedaktører i det private tjenstemarkedet, med DNB Liv og Storebrand som de to største.

Offentlig sektor

Ca. 830 000 arbeidstakere som hadde tjenstepensjon ved utgangen av 2011, tilhørte offentlig sektor. Det vil si ansatte i stat, fylkeskommune, kommune, helseforetak og bedrifter med offentlig tilknytning. De to største leverandørene av offentlig tjenstepensjon er Statens pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

Noen forskjeller

I en ytelsesordning tilsvarer størrelsen på pensjonen en avtalt prosent av sluttlønnen i samlet pensjon fra folketrygden og pensjonsordningen. Det finnes to måter å beregne pensjonen på, brutto og nettopensjon. I privat sektor er tjenstepensjonene nettopensjoner, dvs. at pensjonen ikke samordnes med folketrygden. Alders- og uførepensjon i offentlig sektor er derimot bruttopensjoner og utgjør sammen med folketrygden 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.

I innskuddsbaserte tjenstepensjonsordninger er årlig premie fastsatt som en prosentandel av lønn. Pensjonen avhenger derfor av innbetalingene og avkastningen av de innbetalte pensjonspremiene.

Det er også forskjeller i hva pensjonsordningene omfatter. Lov om obligatorisk tjenstepensjon stiller krav til premie- og innskuddsfritak ved uførhet og yrkesskadeerstatning.

Det stilles imidlertid ikke krav om uførepensjon og etterlattepensjon, og slike supplerende dekninger er ikke utbredt i private innskuddsordninger.

Offentlige tjenstepensjonsordninger tilbyr i tillegg til alderspensjon også uførepensjon, etterlattepensjon og yrkesskadeforsikring. Noen inkluderer også gruppelivsforsikring og boliglån.

	Ytelsesbasert pensjon	Innskuddsbasert pensjon
Størrelsen på pensjonen	Størrelsen på pensjonen er en avtalt prosent av slutt-lønnen i samlet pensjon fra folketrygd og tjenstepensjonsordning. 66 prosent av lønnen er den vanligste ytelsesgraden.	Størrelsen på pensjonen er avhengig av størrelsen på summen arbeidsgiver betaler inn, samt avkastningen på de innsatte midlene. Det er ingen sammenheng mellom innskuddsbasert tjenstepensjon og folketrygden.
Arbeidsgivers andel av premien	Arbeidsgivere betaler en årlig premie, for å finansiere de fremtidige pensjonsforpliktelsene. Premien beregnes ut fra innholdet i pensjonsavtalen, for eksempel størrelsen på garantert utbetalingsprosent og omfanget av ytelsen ved uførhet og død.	Arbeidsgiver betaler inn et fast kronebeløp eller en prosentandel av den ansattes lønn. Minimumskravet er to prosent.
Arbeidstakers andel av premie	Arbeidstakere trekkes som regel i lønn, vanligvis to prosent. Arbeidstakerne får sin avtalte pensjon, uavhengig av konjunkturer og andre finansielle forhold som påvirker kostnadene.	Arbeidstaker betaler sjelden inn til innskuddsordninger.
Risiko	Arbeidsgiver bærer risiko.	Det er arbeidstaker som bærer risiko dersom kapitalavkastningen blir lavere enn forventet.
Ved død	Dødlighetsarv. Det vil si at beholdningen tilfaller kollektivet. I offentlig tjenstepensjon er det etterlatte dekning til ektefeller og eventuelt barn.	Oppspart kapital tilfaller arvingene.

Pensjonssystemet i endring

Fra 2011 fikk vi nye pensjonsregler i Norge. Pensjonsreformen omfatter hele pensjonssystemet. Mye er på plass, men ikke alt er avklart.

Pensjonsreformen i folketrygden kom fordi det norske pensjonssystemet ikke lenger var bærekraftig. Vi lever lenger, og det blir stadig flere eldre og færre yngre i Norge. Det ble vurdert som nødvendig å bremse pensjonsutgiftene og etablere et nytt og bærekraftig pensjonssystem.

Nye regler i folketrygden

Reglene for ny opptjeningsmodell og alderspensjon fra folketrygden trådte i kraft 1.1.2011. Flere valg-muligheter, større muligheter til å kombinere jobb og pensjon, alleårsopptjening¹ og levealdersjustering², er virkemidler for å stimulere oss til å jobbe lenger. Endringene i folketrygden krever tilpasninger av tjenstepensjonsordningene i både privat og offentlig sektor.

¹) Alleårsopptjening: Se ordliste s. 46

²) Levealdersjustering: Se ordliste s. 46

Det er også vedtatt nye regler for uførepensjon i folketrygden. De nye reglene skal gjelde fra 1.1.2015 og krever tilpasninger i regelverket for offentlig tjenstepensjon.

Andre endringer som er gjennomført

- I lønnsoppgjøret i 2009 ble det vedtatt å videreføre reglene for offentlig tjenstepensjon, men med nødvendige tilpasninger til ny folketrygd. I offentlig sektor er nytt regelverk for offentlig tjenstepensjon vedtatt for årskullene frem til 1953, og gjelder for alderspensjon og AFP.
- I offentlig sektor er det også innført ny regulering av løpende alderspensjoner.
- I privat sektor ble det fra 1.1.2010 innført ny AFP. Det er også innført tilpasninger i pensjonslovene og de private tjenstepensjonsordninger. Fra 1.1.2013 innføres fritt investeringsvalg for de som innehar fripoliser.

Hva gjenstår i offentlig sektor?

- *Alderspensjon:* I offentlig sektor er samordningsregelverket for alderspensjon for årskullet 1954 og yngre ikke klart. I 2016 kan de første i 1954-kullet ta ut alderspensjon, og de må ha tilgang til informasjon i god tid for å kunne ta kvalifiserte valg.
- *Uførepensjon:* Tilpasninger i offentlig uførepensjon til ny uføretrygd i folketrygden. Nye regler i folketrygden trer i kraft i fra 2015.

- *Etterlattepensjon:* Det er ikke kjent om det blir endringer i ektefelle- og barnepensjon. Årsaken til dette er at disse ytelsene allerede er nettoppensjoner, og endringene i folketrygden krever nødvendigvis ikke endringer.

Hva gjenstår i privat sektor?

- *Nytt pensjonsprodukt:* Banklovkommisjonen har lagt frem forslag til nye pensjonsprodukter i privat sektor. Forslaget om nytt tjenstepensjonsprodukt - som har fått benevnelsen hybridpensjon - har elementer fra både innskudd- og ytelsesordningen. Hybridpensjon er tilpasset hovedprinsippene i ny folketrygd, og er mer fleksibel enn dagens innskuddspensjon i hvor mye arbeidsgiver kan betale inn. Det nye produktet er mer tilpasset kapitaldekningskravene i det nye regelverket som privat tjenstepensjon i fremtiden vil bli underlagt i EØS (Solvency II). Forslaget krever endringer i lov om tjenstepensjon, og er på høring våren 2013.
- *Overgangsregler:* Banklovkommisjonen har også kommet med utkast til regler for overgang fra eksisterende ytelsesordninger til nye pensjonsproduktet (hybridpensjon). Disse er også på høring våren 2013. Det foreslås at dagens ytelsesordninger avskaffes så snart som mulig, og senest tre år etter lovendringene trer i kraft.
- *Videreføring av ytelsesordning:* Finansdepartementet har gitt Banklovkommisjonen i oppdrag å utrede spørsmålet om en form for ytelsesbasert pensjonsordning som er tilpasset ny folketrygd. Utredningen er under arbeid i 2013.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet i pensjonsmarkedet

- Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) er en lovfestet kollektiv pensjonsordning.
- Regelverket er tett knyttet til offentlige tjenstepensjon.
- Gjennom pensjonsreformen har endringer for offentlig tjenstepensjon også omfattet POA.
- Pensjonsordningen har 7 100 aktive medlemmer og 4 100 pensjonister. Ved utgangen av 2012 var 738 apotek omfattet av ordningen. I tillegg omfatter ordningen virksomheter som ikke er apotek, men er tilknyttet farmasi. POAs medlemmer kommer fra både privat og offentlig sektor.
- Medlemmer i ordningen har en ytelsespensjon. Det vil si at full alderspensjon fra folketrygden og POA er 66 prosent av sluttlønn ved full opptjening (360 måneder), før levealdersjustering. Pensjonsgrunnlaget er maksimert til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp.
- Pensjonen samordnes med folketrygden (bruttopenisjon).
- I tillegg til alderspensjon kan medlemmer ha rett til AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.
- Arbeidsgivere og medlemmer betaler en prosentandel av pensjonsgrunnlaget (lønnen) i premie.

Verdien av medlemskapet:

Dette tilbyr pensjonsordningen

En god pensjonsordning handler om mer enn alderspensjon. Medlemskap i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfatter også avtalefestet pensjon (AFP), uførepensjon og etterlattepensjon. Medlemmer kan også søke om boliglån. Det betyr trygghet i alle livets faser.

Alderspensjon

Alderspensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden og er en livslang utbetaling. De fleste kan ta ut alderspensjon fra fylte 67 år. Aldersgrensen i pensjonsordningen er 70 år.

Størrelsen på pensjonen er avhengig av pensjonsgrunnlag, opptjeningstid og stillingsstørrelse.

Pensjonsgrunnlaget tilsvarer vanligvis den faste lønnen arbeidstakeren har når han eller hun fratrer stillingen, opp til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Opptjeningstid er den tiden arbeidstaker har vært medlem i pensjonsordningen. Full opptjeningstid er 30 år (360 måneder).

Pensjonsordningen har en såkalt bruttogaranti som gjør at pensjonen vanligvis utgjør minst 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjeningstid. Dersom arbeidstakeren har jobbet deltid, eller har kortere opptjeningstid enn 360 måneder, vil pensjonen reduseres.

Alderspensjonen levealdersjusteres fra 67 år. Det vil si at det ved uttak av pensjon tas hensyn til forventet levealder.

Levealdersjusteringen gjør at pensjonen kan bli mindre enn 66 prosent av sluttlønnen selv om man har full opptjening. De som er født i 1958 eller tidligere, får en individuell garanti som sikrer dem 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening, når de fyller 67 år.

Avtalefestet pensjon

Medlemmer i pensjonsordningen kan ha rett til avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år. Medlemmer som ikke er arbeidstakere, f.eks. apotekere som selv eiere apoteket, har ikke rett til AFP.

Når et medlem er mellom 62 og 65 år, er det NAV som står for administrasjon av ordningen og pensjonen beregnes alltid etter reglene i folketrygden. Størrelsen på pensjonen fra 62 år vil som hovedregel tilsvare den alderspensjonen uten levealdersjustering medlemmet ville fått fra folketrygden hvis han eller hun hadde fortsatt å arbeide frem til fylte 67 år, pluss et AFP-tillegg på 1 700 kroner pr. måned.

Fra fylte 65 år beregnes AFP etter reglene i folketrygden eller etter Pensjonsordningen for apotekvirksomhets beregningsmetode for alderspensjon. POA sammenligner disse to beregningene og utbetaler den høyeste ytelsen. Ved fylte 67 år endres AFP til alderspensjon.

AFP fra pensjonsordningen kan ikke kombineres med uttak av alderspensjon fra folketrygden.

Uførepensjon

Uførepensjon kan innvilges medlemmer som blir arbeidsuføre på grunn av sykdom eller skade, og som følge av dette må redusere eller slutte i sin stilling. Uførepensjon kan innvilges fast eller midlertidig, og for hele eller deler av stillingen.

Full uførepensjon utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For uførepensjon medregnes den opptjeningstiden som kunne vært oppnådd om en var frisk og kunne fortsatt i stillingen fram til aldersgrensen.

Uførepensjon beregnes ut ifra stillingsstørrelsen på det tidspunkt uførheten oppstår. Uførepensjon levealdersjusteres ikke.

Etterlattepensjon

Ved dødsfall kan etterlatte ha rett til etterlattepensjon. Pensjonen skal dekke noe av innteksttapet familien får. Det finnes to typer etterlattepensjon; ektefellepensjon og barnepensjon.

Fra og med 2001 ble det innført nye regler for beregning av etterlattepensjoner. Med de nye reglene gikk etterlattepensjonsordningen over fra å være en bruttoordning, slik reglene er for de andre pensjonstypene i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, til å bli en nettoordning.

Etter de nye reglene beregnes etterlattepensjonen som en fast proSENTSATS av avdødes pensjonsgrunnlag. Etterlattepensjonen skal verken inntekstsprøves eller samordnes med ytelser fra folketrygden.

De nye nettoreglene gjelder imidlertid ikke alle. Vi vil derfor i lang tid ha overgangsordninger som gjør at det gamle regelverket, eller bruttoordningen, fortsatt vil bli brukt i mange tilfeller.

01.02.2010 kom en lovendring som likestilte enker og enkemenn ved beregning av etterlattepensjon. Det innebar at en gruppe enkemenn i pensjonsordningen fikk rett til etterbetaling av etterlattepensjon. Dette gjaldt enkemenn der etterlattepensjonen startet 01.01.1994 eller senere, og der medlemmet hadde opptjeningstid etter 31.12.1993.

Når du slutter i stilling: Oppsatt pensjon

Arbeidstakere som slutter helt i medlemspliktig stilling uten å gå over på pensjon, har rett til en fremtidig pensjon fra pensjonsordningen. Dette kalles oppsatt pensjon. En oppsatt pensjon utbetales ved stillingens aldersgrense, eller når det innvilges alders- eller uførepensjon fra folketrygden. Oppsatt alderspensjon kan tidligst utbetales fra 67 år. For å ha rett til oppsatt pensjon må samlet opptjeningstid være minst tre år.

Overføringsavtalen

Overføringsavtalen er en avtale mellom de fleste offentlige pensjonsordninger i Norge. Avtalen innebærer at hvis du tidligere har opptjent pensjonsrettigheter i andre ordninger, blir disse overført til den siste og utbetalende ordningen når

du pensjonerer deg. Pensjonsberegningen skjer etter reglene i denne siste ordningen.

Fra 01.02.2003 opphørte overføringsavtalen for nye medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, og for medlemmer som sluttet før denne datoen med mindre enn seks måneders opptjening. De som ble medlem før denne datoen, kommer inn under avtalen om overføring av pensjonsrettigheter. For de som ble medlem etter 01.02.2003 vil rettigheter opptjent i de ulike ordningene bli fastsatt i hver enkelt ordning. De vil altså ikke bli overført til den siste og utbetalende ordningen.

Samordning med folketrygden

For å få pensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, er det et vilkår at medlemmet tar ut de ytelser han eller hun har rett til fra folketrygden.

Alle pensjonstypene, med unntak av ektefellepensjon etter nettoreglene, samordnes med ytelser fra andre offentlige pensjons- og trygdeordninger, først og fremst folketrygden. Endringer i folketrygdens satser har derfor stor betydning for samordningsfradragets størrelse.

Regulering av pensjoner

Dersom pensjonsordningens økonomi tillater det, kan pensjoner fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet reguleres etter vedtak i styret. Styret vurderer reguleringen i forhold til forventet lønnsvekst i apotekbransjen og reguleringen av folketrygdens pensjoner.

Det er pensjoner før samordning med andre ytelser som blir regulert etter vedtak i styret. Samordningsfradrag reguleres etter samme satser som i folketrygden.

Som utgangspunkt for reguleringen fra 01.05.2012 la styret til grunn en lønnsvekst i apoteksektoren på 2,7 prosent. POA følger ellers de samme prinsippene for regulering som de offentlige tjenstepensjonsordningene. Dette innebærer at reguleringen av alderspensjoner og AFP, samt av uføre- og etterlattepensjoner fra 67 år, fratrekkes 0,75 prosent.

Les mer om pensjonsordningen: www.spk.no/apotekordningen

Ord og uttrykk om pensjon: [se side 46](#)

Pensjonsforpliktelser

De forsikringstekniske avsetningene i Pensjonsordning for apotekvirksomhet økte med 446 millioner kroner i 2012. Pr. 31.12.2012 er pensjonsforpliktelsene estimert til 5 412 millioner kroner.

Forsikringsteknisk beregning av forpliktelsen baserer seg på forutsetningen om at Pensjonsordning for apotekvirksomhet fortsetter å være operativ så lenge det er knyttet forpliktelser til de som er medlemmer per 31.12.2012.

Årets forsikringsresultat er beregnet til 113 millioner kroner før avsetning til kursreguleringsfond og særskilte avsetninger. Dette gir en overfinansiering pr. 31.12.2012 på 530 millioner eller 9,8 prosent av premiereserve. Overfinansieringen utgjør ordningens egenkapital. Dette er nødvendig bufferkapital for å møte utfordringer med oppreservering til nye dødelighetstariffer (K2013), og for å stå imot tilfeldig risiko som ikke er dekket av premien.

Forsikringsresultatet

Forsikringsresultatet er positivt og kan splittes opp i rente-resultat, risikoresultat og øvrig resultat.

Renteresultat

Renteresultatet er positivt, noe som vil si at faktisk avkastning har vært høyere enn grunnlagsrenten på 3 prosent. Forventet avkastning som er lagt til grunn i premiesatsen er 5 prosent. Reell avkastning for 2012 viste seg å bli høyere enn vår forventning.

Risikoresultatet

Risikoresultatet er negativt, men representerer likevel en betydelig forbedring fra regnskapsåret 2011. Forbedringen fra 2011 kan forklares med avslutning av utbetaling til enkemenn som følge av en dom i EFTA-domstolen, nedgang i risikoutgifter for dødsdekninger, oppreservering for styrket uføretariff samt økning i premiesats til 16,1 prosent i 2012.

Øvrig resultat

Forskjellen mellom den premien som er fakturert ordningen og den systemmessig beregnede premien som er nødvendig i henhold til de hendelser som er inntruffet i 2012, kommer inn som et eget resultat i forsikringsoppgjøret. Denne posten er for 2012 negativ, noe som betyr at den fakturerte premien ikke dekker de faktiske påløpte pensjonskostnadene i 2012. Dette er forventet da premiesatsen er satt med en forventning om ca. 5 prosent avkastning, og dermed en forskuddsrabatt som systemet ikke tar hensyn til når systemberegnet premie beregnes.

Vurdering av den økonomiske situasjonen

Den økonomiske situasjon er fortsatt utfordrende, men tilfredsstillende som følge av forbedret bufferkapitalen gjennom 2012. For regnskapsår 2012 er det gjennomført flere tiltak på passivasiden. Avsetningskravet for uførhet ble oppjustert som følge av styrking av uføretariffen for hele pensjonsordningen fra 01.01.2012. I løpet av 2013 vil implementering av den styrkede uføretariffen fra 2,0*K1963 til 2,5*K1963 ferdigstilles for beregning av reserveavsetningene i systemet for alle medlemmer.

En dom i EFTA-domstolen krever at enkemenn etter personer med medlemskap i POA og offentlige pensjonsordninger fra før 01.10.1976 skal likestilles med enker. Utbetalingene til disse enkemennene ble avsluttet i 2012. Den særskilte reserven knyttet til disse sakene er derfor oppløst. Videre er avsetningen på 6,1 mill. kroner i risikoutjevnsfond også frigjort i 2012. Frigjøringen av de overnevnte reservene er per 31.12.2012 erstattet av en generell avsetning på 20 millioner kroner for å dekke usikkerhet knyttet til fremtidig endringer i tariffer, solvens og etterrapportering.

Finanstilsynets har besluttet at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag (K2013) for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. Med sannsynlig virkning fra 2015 og med gradvis innføring over flere år. Strengere solvenskrav vil også påvirke ordningen i de kommende årene.

Kapitalforvaltning

Kapitalforvaltningen i pensjonsordningen leverte et solid resultat i 2012. Avkastning på fondsmidlene ble 6,82 prosent, noe som er betydelig bedre enn avkastningen for en sammenlignbar referanseportefølje. Fondsmidlene økte med i overkant av 500 millioner i 2012 og var på 5,8 mrd ved årsskiftet.

Kapitalforvaltningen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) skal bidra til at ordningen kan oppfylle sine langsiktige forpliktelser uten for store variasjoner i premien.

Midlene i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet forvaltes av en egen kapitalforvaltningsenhet. Målet for kapitalforvaltningen i pensjonsordningen er å oppnå så høy avkastning som mulig innenfor tilgjengelig risikokapasitet. Tilgjengelig risikokapasitet defineres ut fra sannsynlighet for å kunne opprettholde videre normal drift.

POAs investeringsstrategi er vedtatt av styret i pensjonsordningen, og slår fast at den valgte investeringsporteføljen til en hver tid maksimalt skal ha en risiko som gjør at sannsynligheten for ikke å tilfredsstille lovpålagte krav til egenkapital er lavere enn 1 prosent. Fordelingen av midlene i porteføljen skal oppfylle en målsetning om tilfredsstillende langsiktig avkastningspotensial kombinert med en stor grad av diversifisering, det vil si spredning av risiko på ulike aktiva.

Resultater og markeder i 2012

Total avkastning på pensjonsordningens midler for året 2012 ble 6,82 prosent. Dette er betydelig bedre enn avkastning for sammenlignbar referanseindeks som ble 4,94 prosent. Alle aktivaklasser har gitt positive bidrag til avkastningen for året 2012 som helhet. Norske kredittmarkeder har hatt en positiv utvikling, og til tross for lave rentenivåer har kreditteksponeringen i porteføljen av omløpsobligasjoner gitt meget god uttelling i 2012. Anleggsobligasjonene har i likhet med tidligere år gitt et solid løpende avkastningsbidrag. Aksjemarkedene hadde en litt forsiktig start på året, men viste en sterk utvikling i siste halvår, noe som samlet sett bidro til en god avkastning på både norske og utenlandske aksjer for året som helhet. Når det gjelder eiendomsinvesteringene har eiendomsverdiene falt noe i løpet av siste halvår, men en stabil løpende kontantstrøm fra eiendomsporteføljen har medført at også denne aktivaklassen bidrar godt til totalavkastningen.

Tabellen under viser avkastning for 2012 og referansevekt ved utgangen av året for de ulike aktivaklassene.

Avkastning og referansevekt for de ulike aktivaklassene

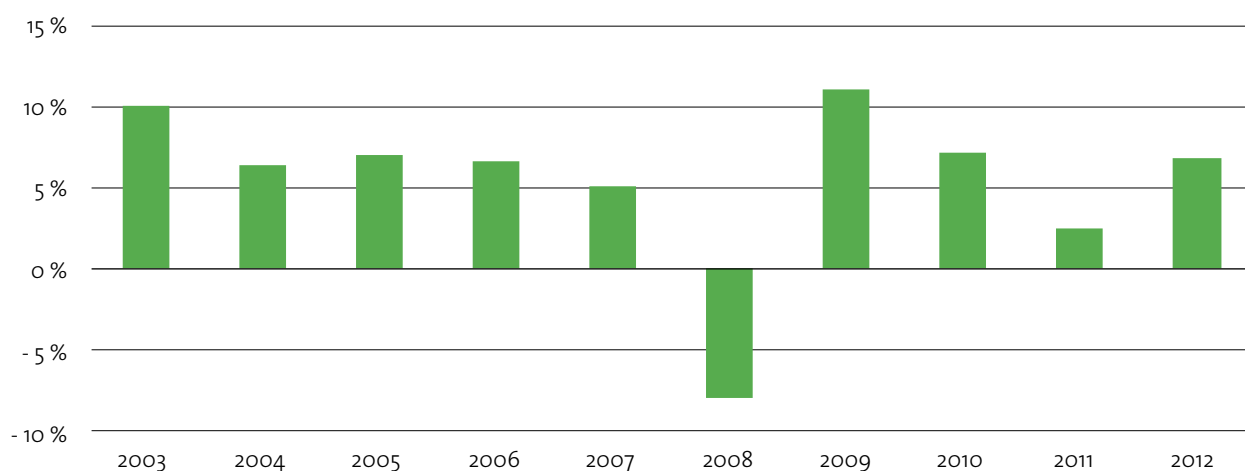
Aktivaklasse	Ref. vekt	Avkastning
Renteinvesteringer – omløp	53,5 %	5,26 %
Renteinvesteringer – anlegg	15,0 %	6,44 %
Norske aksjer	5,5 %	15,53 %
Aksjer utland (lokal valuta)*	9,5 %	15,00 %
Eiendom	8,5 %	5,29 %
Hedgefond (lokal valuta)*	4,0 %	3,85 %
Utlån til medlemmer	2,5 %	2,56 %
Bankinnskudd	1,5 %	2,00 %

* Pensjonsordningen har gjennom året sikret tilnærmet all valutaeksponering. Bidraget fra sikringene er tatt med i totalavkastningen.

Svingninger i resultater er helt normalt og forventet for en investeringsportefølje som tar moderat risiko, slik som POA. Figuren under viser årlig avkastning på fondsmidlene til POA

siste 10 år. Som det fremgår av figuren har POA kun hatt et år med negativ avkastning i perioden, ved starten på finanskrisen i 2008. Snittavkastningen for 10-årsperioden er på 5,5 prosent.

Årlig avkastning

Regelverk i endring

I henhold til gjeldende administrasjoninstruks skal Pensjonsordningen for apotekvirksomhet i hovedsak følge samme regelverk som norske pensjonskasser. I Norge er pensjonskasser og livsforsikringsselskaper i dag for en stor grad underlagt det samme regelverket. For norske forsikringsselskaper er nytt regelverk (Solvency II) nå på trappene. Dette vil få vesentlig betydning for beregning av og størrelsen på kapitalkrav. Regelverksendringene vil trolig tidligst tre i kraft fra 01.01.2015. Det er foreløpig ikke endelig klart hvordan pensjonskassene vil bli behandlet etter ikrafttredelse av nytt regelverk. Finanstilsynet har imidlertid det siste året gradvis økt rapporteringskravene knyttet til stresstesting for pensjonskassene, slik at disse nå i stor grad tilsvarer kravene for livsforsikringsselskaper.

Fra og med 31.12.12 må alle pensjonskasser, uansett størrelse, rapportere stresstester til Finanstilsynet. POA er ikke rapporteringspliktige til Finanstilsynet, men beregner og rapporterer kvartalsvis stresstester til styret. Beregninger av stresskrav for markedsrisiko på eiendelssiden er basert på den metodikk Finanstilsynet har fastsatt.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet har per 31.12.2012 ikke tilstrekkelig kapital til å innfri kapitalkravene som følger av en slik stresstest, men kapital situasjonen er merkbart bedret gjennom 2012 som følge både av tiltak på premiesiden og god avkastning fra forvaltningen.

Utfordringer for pensjonskassene

Etter finanskrisen i 2008 har rentenivået i Norge vært lavt. Rentenivået påvirkes i stor grad av internasjonale forhold, mens lønnsnivået i Norge i større grad påvirkes av nasjonale forhold. Den norske lønnsveksten har i flere år vært høy i forhold til andre land, og er fortsatt høy sammenlignet med rentenivået. Dette skaper en utfordring for alle pensjonskasser og tilbydere av ytelsespensjonsordninger.

Denne situasjonen medfører at risikofri avkastning blir lav, slik at tilfredsstillende avkastning kun kan oppnås gjennom å ta en del risiko. Samtidig øker pensjonskassenes forpliktelser i raskt tempo som følge av lønnsveksten, noe som medfører at egenkapitalen og derved risikokapasiteten minker. Når en

slik situasjon vedvarer over flere år vil forvaltningen ikke alene kunne oppnå en avkastning som på sikt opprettholder en tilfredsstillende økonomisk balanse i kassen, uten at sponsorer og medlemmer bidrar til finansiering av økte forpliktelser. Denne utviklingen har vært en medvirkende årsak til at premieøkning var nødvendig i POA i 2012.

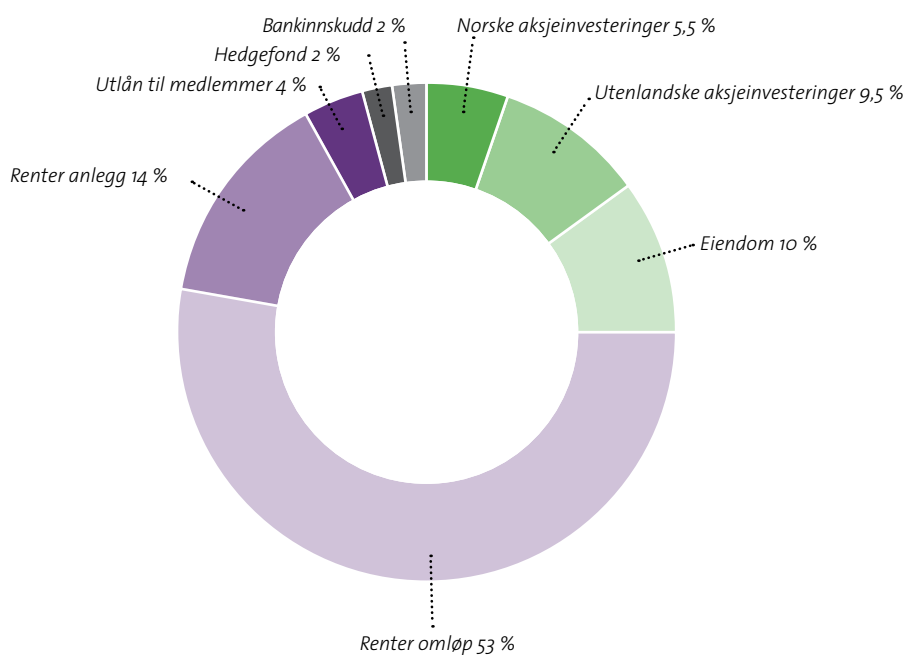
Aktivaallokering og utsikter for 2013

Kapitalforvaltningen leverte en god avkastning på midlene til pensjonsordningen i året som gikk. For året som kommer er avkastningsforventningen noe lavere enn ved inngangen til fjoråret. Risikofri rente er fortsatt svært lav, og det er nå stadig mer utfordrende å finne aktivaklasser som gir god uttelling for å ta moderat risiko. For eksempel er kredittpremieni i det norske rentemarkedet nå betydelig redusert.

Pensjonsordningen forvaltet ved utgangen av 2012 totale midler på 5 809 millioner kroner. Dette er en økning på 517 millioner gjennom året. Midler til forvaltning forventes fortsatt å vokse gjennom 2013 som følge av likviditetsoverskudd i ordningen.

Strategien for aktivaallokering inn i 2013 er satt for å fortsatt opprettholde en portefølje med en god spredning av risiko på flere aktivaklasser med ulike risiko og avkastningsforventninger, for å oppnå en samlet moderat risikoprofil for pensjonsordningen. Det er lagt opp til noen justeringer i porteføljevæktene i 2013 i forhold til 2012 for å høste mest mulig risikopremier i året som kommer. Det vurderes konkret å ta inn enkelte nye aktivaklasser og investeringsløsninger i løpet av året for å oppnå ytterligere risikospredning og avkastningspotensial.

Figuren under viser strategisk allokering i ulike aktivaklasser ved inngangen til 2013.

Låneordningen

Låneordningen er et tilbud til alle medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Lånerammen er 1 200 000 kroner pr. medlem.

Låneordningen er et tilbud til alle medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Lånerammen er 1 200 000 kroner.

Lånet skal være sikret ved pant i fast eiendom eller i andelen i borettslaget. Låneformålene er kjøp av egen bolig og utvidelse/ombygging av egen bolig, samt refinansiering av boliglån.

Rentesatsen for boliglån var ved årsskiftet 3,5 prosent.

Ved utgangen av 2012 var det 358 lån i ordningen. Dette er en økning på 16,6 prosent fra 2011.

Låneporteføljen fordelte seg slik:

	Antall lån	Beløp i kroner
Lån til bolig	346	219 863 416
Statsgaranterte gjeldsbrevlån	9	4 614 233
Lån til apoteklokaler	3	471 600
Totalt	358	224 949 249

Styrets beretning

Årsberetning 2012 for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) er en lovfestet tjenestepensjonsordning for apotekere og ansatte i apotekene. Ordningen er opprettet i medhold av lov av 26. juni 1953 nr 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet. Arbeidsdepartementet (AD) har utarbeidet administrasjonsinstruks for pensjonsordningen.

Administrasjonsinstruksen inneholder bestemmelser om styrets ansvar og myndighet, krav til kapitalforvaltningen og rammer for plassering av fondsmidlene. Instruksen legger til grunn at pensjonsordningen skal forvaltes som en pensjonskasse underlagt lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven), med tilhørende forskrifter og forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning.

Pensjonsordningen skal etter loven administreres av Statens pensjonskasse, Oslo. Ved utgangen av 2012 har pensjonsordningen tre ansatte, hvorav alle er menn. Alle ansatte er kapitalforvaltere. Den løpende oppfølgingen av ansatte skjer gjennom Statens pensjonskasse.

Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling på grunn av kjønn, rase, alder eller etnisk bakgrunn i POA. Den årlige medarbeidertilfredshetsundersøkelsen tilsier at det er et godt arbeidsmiljø i kapitalforvaltningsavdelingen.

Pensjonsordningen har retningslinjer for ansvarlige investeringer i POA. Retningslinjer for etisk ansvarlige investeringer er utformet med utgangspunkt i retningslinjer for Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond – innland). Videre legger pensjonsordningen KLPs liste over ekskluderte selskaper til grunn for hvilke selskaper pensjonsordningen ikke skal investere i.

Styret bestod pr. 31.12.2012 av 5 medlemmer. Styret ledes av administrerende direktør i Statens pensjonskasse. De øvrige styremedlemmene representerer Hovedorganisasjonen Virke, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Norges Farmaceutiske Forening og Farmasiforbundet. Styret i pensjonsordningen har gjennom året hatt 6 styremøter og behandlet 51 saker.

Pensjonsordningen driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø.

Medlemmer, inn- og utbetalinger

Ved utgangen av 2012 var ansatte ved 738 apotek medlemmer i pensjonsordningen. Dette er en økning på 31 apotek fra 2011. Pensjonsordningen omfatter også medlemmer som ikke er ansatt ved apotek, men som er ansatt i andre stillinger knyttet til farmasien. Det var i alt 7 125 aktive medlemmer og 4 144 pensjonister. Det er i 2012 innbetalt i alt 427 millioner kroner i premier mot 321 millioner kroner i 2011.

Videre ble det utbetalt 232 millioner kroner i pensjoner mot 228 millioner kroner i 2011. Fakturert, men ikke innbetalt premie, utgjorde i alt 126 millioner kroner ved årsskiftet.

Premiesatsen ble økt til 16,1 prosent fra 1. januar 2012. Premien fordeles mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Arbeidstakerne har betalt en premie på 3,0 prosent av pensjonsgrunnlaget, mens arbeidsgiverne har betalt en premie på 13,1 prosent. Fra 1. oktober 2012 ble premiesatsen økt til 18,1 prosent, hvorav arbeidstakerne betaler 3,4 prosent og arbeidsgiverne betaler 14,7 prosent.

Fra 1. januar 2012 kreves den beregnede kostnaden for uttak av avtalefestet pensjon (AFP) inn fra medlemsvirksomhetene når uttaket skjer. Dette er tilpasset praksisen i andre pensjonskasser. Tidligere var kostnaden ved AFP-uttaket i POA dekket over den ordinære premien.

Pensjonene ble i 2012 regulert med utgangspunkt i en faktor på 2,70 prosent. På samme måte som i folketrygden trekkes en fast faktor på 0,75 prosent fra ved reguleringen av de fleste pensjonene. Dette ga en økning i samlet pensjon på minimum 1,93 prosent.

En dom i EFTA-domstolen krever at enkemenn etter personer med medlemskap i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet og offentlige pensjonsordninger fra før 01.10.1976, skal likestilles med enker. Det ble i 2012 foretatt etterbetalinger i 4 slike saker med i alt 3,3 millioner kroner. I tillegg ble det utbetalt 1,7 millioner kroner i 10 saker hvor enkemennene har gått bort, og hvor etterbetaling går til arvinger. Avsetning for beregnet etterbetaling både i løpende pensjonsforhold og arveoppgjør ble belastet regnskapet i 2010.

Finansiell risiko

Styret har vedtatt en investeringsstrategi som setter rammer for hvilken risiko som kan tas, og hvilke typer investeringer som kan foretas. Strategien innebærer at kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv og med moderat risiko. Pr. 31.12.2012 var andelen aksjer, aksjefond og hedgefond 18 prosent av den totale forvaltningskapitalen. Investeringsstrategien og fullmaktsstrukturen gir etter styrets vurdering god kontroll med forvaltningen av ordningens midler.

Det har vært foretatt et kjøp av anleggsobligasjoner i 2012, samtidig som det har vært noen forfall. Porteføljen av anleggsobligasjoner utgjør 14 prosent av den totale forvaltningskapitalen, noe lavere andel enn året før. Løpende avkastning fra denne porteføljen er om lag 6,5 prosent.

Forsikringsrisiko

Risikostyringen på investeringssiden og risikostyringen knyttet til de forsikringstekniske avsetningene ses i sammenheng. De forsikringstekniske avsetningene er forpliktelser med lang tidshorison. Generelt bør derfor også kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv.

Det forsikringstekniske oppgjøret for 2012 er basert på dødelighetstariffen K2005 samt uføretariffen 2*K1963. Fra 01.01.2012 er uføretariffen styrket til 2,5*K1963 som følge av at det faktiske uttaket av uførepensjon i ordningen er høyere enn det dagens tariff forutsetter. Oppreserveringen for styrket uføretariff fordeles over fem år.

Resultat

Årets resultat viser et overskudd på 28 millioner kroner. Netto resultat knyttet til finansielle eiendeler er positivt med 369 millioner kroner, inkludert endring i urealiserte gevinster og tap. Alle aktivaklasser har gitt positive bidrag til avkastningen for 2012 som helhet.

Det er avsatt urealiserte kursgevinster på 126 millioner kroner til kursreguleringsfondet i 2012. Dette har redusert resultatet i 2012 tilsvarende.

Det er bokført en økning i pensjonsforpliktelsene (premiereserven) i 2012 på totalt 446 millioner kroner. Den sterke økningen har blant annet sammenheng med økt levealder, økt lønnsnivå og styrking av uføretariffen i 2012 for å sikre tilstrekkelig avsetning for uføre for fremtiden.

Årets overskudd på 28 millioner kroner avsettes til annen opptjent egenkapital. I tillegg er risikoutjevningsfondet på 6 millioner kroner overført til annen opptjent egenkapital i 2012.

Økonomisk stilling

Pensjonsordningen har pr. 31.12.2012 en forvaltningskapital på 5 967 millioner kroner. Av forvaltningskapitalen er ca. 65 prosent plassert i obligasjoner og obligasjonsfond, 18 prosent i aksjer, aksjefond og hedgefond, 9 prosent i bygninger og faste eiendommer, 4 prosent i utlån, 2 prosent i bankinnskudd mens øvrige balanseposter utgjør 2 prosent.

Pr. 31.12.2012 utgjør annen opptjent egenkapital 421 millioner kroner. Dette er en økning på 34 millioner kroner fra 2011. Pensjonsordningen har beregnet kapitaldekningskrav etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser i henhold til den nye administrasjonsinstruksen. Pr. 31.12.2012 utgjør beregnet kapitaldekningskrav 241 millioner kroner. Kapitaldekningskravet er beregnet i henhold til kravene som gjelder for private pensjonskasser og skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital.

Ordningens frie egenkapital, som består av annen opptjent egenkapital utover kapitaldekningskravet, utgjør i alt 180 millioner kroner ved årets utgang. Dette er nødvendig bufferkapital for å stå imot tilfeldig risiko som ikke er dekket av premien. Bufferkapitalen tilsvarer 3,0 prosent av totalkapitalen.

Pr. 31.12.2012 er det avsatt 126 millioner kroner i netto urealiserte kursgevinster til kursreguleringsfond. Kursreguleringsfondet er en buffer mot eventuelle fremtidige kursfall.

Pensjonsordningen beregner kapitalbehov basert på Finanstilsynets stresstester etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser. Stresstestene viser ordningens evne til å tåle tap uten at det truer ordningens videre drift.

Pensjonsordningen har pr. 31.12.2012 ikke en bufferkapital som tilfredsstiller kapitalbehovet som følger av stresstestene, men bufferkapitalen har blitt styrket gjennom 2012.

Som følge av behovet for å styrke bufferkapitalen, besluttet styret i 2011 å innstille overfor Arbeidsdepartementet på en økning i premiesatsen med 2,5 prosentpoeng til 16,1 prosent. Arbeidsdepartementet vedtok økningen med virkning fra 1. januar 2012. I juni 2012 besluttet styret å innstille på en ytterligere økning i premiesatsen til 18,1 prosent med virkning fra 1. juli 2012. Arbeidsdepartementet vedtok økningen med virkning fra 1. oktober 2012.

Videre bidro god avkastning fra kapitalforvaltningen til å styrke bufferkapitalen i 2012. Avkastningen på 6,8 prosent i 2012 var bedre enn det som ble lagt til grunn ved inngangen til året, og også bedre enn sammenlignbar referanseindeks.

2012 er det første året hvor den beregnede kostnaden for uttak av avtalefestet pensjon (AFP) kreves inn fra medlemsvirksomhetene når uttaket skjer. Dette ble beregnet å tilsvare en økning i premiesatsen på 2,5 prosentpoeng i 2012 sammenlignet med året før. Kostnaden ved AFP-uttak har tidligere vært dekket over den ordinære premien. Endringen i praksisen ble vedtatt av styret i 2011.

Med utgangspunkt i økonomien i pensjonsordningen vedtok styret en pensjonsregulering i 2012 som var noe lavere enn i folketrygden. Dette bidro til redusert kostnadsvekst i 2012. Videre vedtok styret å redusere perioden for premiefritak ved sykemeldinger med virkning fra 1. juli 2012. Dette bidro til økte premieinntekter i 2012. I oktober 2012 vedtok styret også å øke rentesatsene for utlån fra pensjonsordningen.

De forsikringsmessige avsetningene har økt kraftig de senere årene og viser en fortsatt vekst. Veksten i de forsikringsmessige avsetningene samtidig med lave rentenivåer gjør det krevende å sikre en tilfredsstillende bufferkapital i ordningen. De tiltak styret har gjennomført, har imidlertid bidratt til å styrke bufferkapitalen gjennom 2012. Tiltakene bidrar også til å kunne sikre en bedre kapitalsituasjon for ordningen fremover.

Oppsummering

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. Pensjonsordningen har pr. 31.12.2012 foretatt forsikringsmessige avsetninger i samsvar med lov av 26. juni 1953 nr 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet.

Årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet gir etter styrets oppfatning tilfredsstillende informasjon for å bedømme resultatet av pensjonsordningens virksomhet i 2012 og den økonomiske stillingen ved utgangen av året.

Til tross for styrkingen av bufferkapitalen i 2012 er styret av den oppfatning at ordningens økonomi pr. 31.12.2012 fortsatt er utfordrende, basert på de forutsetningene som er lagt til grunn for regnskapet for 2012. Lave rentenivåer, sammen med veksten i pensjonsforpliktelsene, gjør at det vil være utfordrende å sikre en tilfredsstillende økonomi i pensjonsordningen i 2013 og videre fremover.

Gitt den økonomiske stillingen ved årsskiftet, mener styret at den vedtatte investeringsstrategien og de tiltak som er gjennomført, gir et tilfredsstillende grunnlag for å sikre økonomien i pensjonsordningen. Forutsetningen om fortsatt drift er således til stede.

Oslo, 3. mai 2013

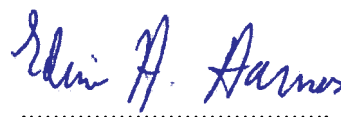
Finn Melbø (leder)

Stein Gjerding

Kim Nordlie

Edvin Alten Aarnes

Kjell Hundven

Regnskap

Resultatregnskap 2012

	Note	2012	2011
Teknisk regnskap			
Premieinntekter			
Premieinntekter	17	482 303 118	326 729 881
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		184 448 549	187 364 103
Netto driftsinntekt fra eiendom		25 990 470	23 504 684
Verdiendringer på investeringer		133 981 094	-143 041 969
Realisert gevinst og tap på investeringer		7 853 220	54 900 112
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	21	352 273 333	122 726 930
Forsikringsytelser			
Utbetalte pensjoner	18	231 916 250	227 840 071
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser			
Endring i premiereserve	12	445 506 776	446 087 747
Endring i særskilte forpliktelser	13	-24 400 000	-35 600 000
Endring i kursreguleringsfond		126 325 157	-125 505 345
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	22	547 431 933	284 982 403
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader	19	16 766 355	15 123 782
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	20	26 996 488	22 139 522
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		43 762 843	37 263 303
Resultat av teknisk regnskap		11 465 425	-100 628 966
Ikke-teknisk regnskap			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		9 017 775	11 190 295
Netto driftsinntekt fra eiendom		1 270 686	1 403 814
Verdiendringer på investeringer		6 550 398	-8 543 162
Realisert gevinst og tap på investeringer		383 948	3 278 902
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	21	17 222 807	7 329 849
Andre inntekter			
Renteinntekter bankinnskudd drift		184 894	415 238
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader	19	819 715	903 266
Resultat av ikke-teknisk regnskap		16 587 986	6 841 821
Totalresultat		28 053 411	-93 787 145
Overføringer og disponeringer			
Avsatt til/overført fra(-) annen opptjent egenkapital	14, 15, 22	28 053 411	-93 787 145
Sum disponeringer		28 053 411	-93 787 145

Balanse pr. 31.12.2012: Eiendeler

	Note	31.12.12	31.12.11
Eiendeler i selskapsporteføljen			
Investeringer			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	39 797 864	55 309 500
Bolig- og forretningslån	3	10 485 245	8 400 194
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		50 283 109	63 709 693
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4,7	80 020 052	81 807 947
Obligasjoner	5,7	136 217 030	150 267 156
Finansielle derivater	6,7	589 471	0
Bankinnskudd	8	3 678 531	5 503 167
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		220 505 084	237 578 271
Sum investeringer i selskapsporteføljen		270 788 192	301 287 964
Fordringer			
Kundefordringer	9	126 672 916	87 344 923
Andre eiendeler			
Bankinnskudd drift	8	8 999 777	3 845 043
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjent ikke fakturert premie		18 450 000	1 800 000
Opptjent utbytte		3 626 792	3 600 147
Forskuddsbetalte kostnader		45 700	489 168
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		22 122 492	5 889 315
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		428 583 378	398 367 245
Eiendeler i kundeporteføljene			
Investeringer i kollektivporteføljen			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	814 020 983	926 071 639
Bolig- og forretningslån	3	214 464 004	140 648 189
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		1 028 484 987	1 066 719 829
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4,7	1 636 721 048	1 369 746 976
Obligasjoner	5,7	2 786 167 639	2 515 990 051
Finansielle derivater	6,7	12 056 975	0
Bankinnskudd	8	75 240 248	92 141 989
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		4 510 185 908	3 977 879 017
Sum investeringer i kollektivporteføljen		5 538 670 896	5 044 598 845
Sum eiendeler i kundeporteføljene		5 538 670 896	5 044 598 845
Sum eiendeler		5 967 254 274	5 442 966 090

Balanse pr. 31.12.2012: Egenkapital og forpliktelser

	Note	31.12.12	31.12.11
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningssfond	10	0	6 138 569
Annen opptjent egenkapital	11	420 678 538	386 486 558
Sum opptjent egenkapital	11, 15, 16	420 678 538	392 625 127
Forsikringsforpliktelser			
Premiereserve	12	5 412 345 739	4 966 838 962
Avsetning for særskilte forpliktelser	13	0	24 400 000
Kursreguleringsfond		126 325 157	0
Sum forsikringsforpliktelser		5 538 670 896	4 991 238 962
Gjeld i selskapsporteføljen			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	0	3 000 273
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Påløpt kostnad		7 904 840	5 866 823
Gjeld i kundeporteføljene			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	0	50 234 905
Sum egenkapital og forpliktelser		5 967 254 274	5 442 966 090

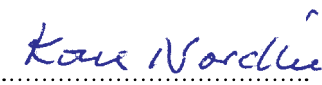
Oslo, 3. mai 2013

Finn Melbø (leder)

Stein Gjerding

Kim Nordlie

Edvin Alten Aarnes

Kjell Hundven

Kontantstrømoppstilling 01.01. – 31.12.2012

	2012	2011
Kontantstrøm fra drift		
Innbetaling fra medlemmene	426 564 736	321 275 769
Bankrenter	1 648 669	3 013 274
Renteinntekter utlån	5 118 056	4 242 792
Renter obligasjoner/sertifikater	173 068 955	170 900 746
Aksjeutbytte	13 591 512	20 702 788
Andre inntekter	991 510	2 278 321
Sum	620 983 439	522 413 690
Betalte finansutgifter	-2 316 422	-1 516 606
Betalte pensjoner	-231 916 250	-227 840 071
Administrasjonsutgifter	-43 497 309	-36 742 277
Endring i leverandørgjeld	-303 149	578 583
Endringer i annen gjeld	2 341 169	-552 065
Sum	-275 691 960	-266 072 436
Sum kontantstrøm fra drift	345 291 478	256 341 254
Kontantstrøm fra investeringer		
Netto realisert kurstap/ -gevinst aksjer/derivater/hedgefond	-17 295 596	57 189 876
Netto realisert kursgevinst obligasjoner/sertifikater	25 532 833	933 852
Netto realisert avkastning bygninger og faste eiendommer	27 261 156	24 964 377
Netto endring i utlån	-76 198 621	-14 955 530
Netto tap lån	0	-592
Netto endring i eiendomsfond	-71 792 480	-40 645 879
Netto endring i verdipapir	-257 734 622	-405 690 624
Netto endring i andre fordringer	11 364 208	4 331 114
Sum kontantstrøm fra investeringer	-358 863 123	-373 873 406
Kontantstrøm fra finansiering		
Innbetalt ansvarlig kapital	0	0
Sum kontantstrøm fra finansiering	0	0
Netto kontantstrøm i perioden	-13 571 645	-117 532 152
Likviditetsbeholdning 1.1.	101 490 200	219 022 352
Likviditetsbeholdning 31.12.	87 918 555	101 490 200
Netto endring likvidbeholdning	-13 571 645	-117 532 152

(Tall i hele kroner)

Noter

Noter til årsregnskapet 2012

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er så langt det passer satt opp i overensstemmelse med Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20.12.2011, og regnskapslov gjeldende fra 01.01.1999.

Pensjonspremier

Pensjonspremier inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Innbetaling av pensjonspremier skjer etterskuddsvis hvert kvartal.

Renter

Renter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Bygninger og andre faste eiendommer

Investerings eiendommer er vurdert til markedsverdi pr. 31.12.2012. Markedsverdien er basert på uavhengige verdilurderinger av eiendommene.

Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Obligasjoner som holdes til forfall er vurdert til kostpris korrigert for resultatført over-/ underkurs. Over-/underkurs på kjøpstidspunktet resultatføres over obligasjonens gjenværende løpetid. Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2012.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2012. Verdiendringen føres over resultatet. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2012, som er basert på siste omsatte kurs i 2012.

Obligasjoner

Obligasjoner er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2012. Verdiendringen føres over resultatet. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2012, som er lik ligningskurs for 2012.

Finansielle derivater

Valutaterminer og opsjoner er bokført til virkelig verdi pr. 31.12.2012. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2012. Verdien av fremtidige renteavtaler (FRA) er bokført lik påløpt urealisert gevinst/tap basert på markedsverdi pr. 31.12.2012. Underliggende futuresposisjoner balanseføres ikke, men gevinst/tap i forhold til markedsverdi avregnes daglig.

Verdipapirer som måles til virkelig verdi, er vurdert som én portefølje. Urealisert gevinst eller tap i porteføljen fremkommer som forskjellen mellom sum anskaffelseskostnad og sum markedsverdi. Netto urealisert gevinst i porteføljen avsettes til kursreguleringsfondet. Netto urealisert tap i porteføljen utgiftsføres.

Utenlandsk valuta

Bankinnskudd, samt fordringer og gjeld i utenlandsk valuta, er omregnet til valutakurs pr. 31.12.2012.

Forsikringsforpliktelser

Beregningene er basert på forutsetningen om at pensjonsordningen fortsetter å være operativ så lenge det er knyttet forpliktelser til de som er medlemmer pr. 31.12.2012. Det er derfor tatt hensyn til alle potensielle pensjonsytelser i lov om Pensjonsordning for apotekvirksomhet som er under utbetaling eller som kan bli aktuelle på et senere tidspunkt. I tillegg omfattes ordningen av avtalefestet pensjon (AFP) med mulighet til uttak av pensjon fra 62 år etter gitte kriterier.

Det beregnes en kontantverdi av opptjent pensjon basert på medlemsstatus pr. balansedato (31.12.2012) for alle medlemmer i ordningen. Beregningene er foretatt etter standardiserte aktuarielle prinsipper med hensyn på neddiskontering og beregning av risiko. Det legges til grunn at pensjonsytelsene tjenes opp lineært fra ansettelse til pensjonering, justert for eventuell tilleggstid dersom medlemmet har tidligere opp-

tjent rettighet. De aktuarielle forutsetningene for dødelighet og etterlatt sannsynligheter er basert på grunnlaget K2005, men slik at sikkerhetsmarginer (fastsatt av Finanstilsynet) for dødelighet innføres gradvis over 3 år fra regnskapsåret 2011. Uføresannsynlighetene er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2. Fra 2012 styrkes uføreforutsetningen ytterligere ved å benytte en faktor på 2,5 av beregningsgrunnlaget K1963.

Opptjent egenkapital

Opptjent egenkapital består av Annen opptjent egenkapital. Annen opptjent egenkapital utgjør pensjonsordningens overdekning i forhold til pensjonsordningens forpliktelser. Denne egenkapitalen skal minimum tilsvare beregnet kapitaldekningskrav. Kapitaldekningskravet er omtalt i note 16. Annen opptjent egenkapital utover kapitaldekningskravet er definert som fri egenkapital. Det er ingen retningslinjer som begrenser anvendelsen av den frie egenkapitalen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

NOTE 2 OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL

Tall i hele tusen

Utsteder	Pålydende verdi	Kostpris	Bokført verdi	Markedsverdi	Forskjell mellom bokført verdi og pålydende
Statsgaranterte	100 000	90 490	92 438	90 240	7 562
Bank/finans	536 000	522 521	532 674	563 328	3 326
Kommune/fylke	50 000	50 125	50 011	51 415	-11
Industri	132 000	132 000	132 000	144 292	0
Energi	25 000	25 000	25 000	25 525	0
Sum obligasjoner som holdes til forfall:	843 000	820 136	832 123	874 800	10 877
Opptjente renter			21 696		
Total bokført verdi	843 000	820 136	853 819	874 800	10 877
Herav andel kollektivporteføljen			814 021		
Herav andel selskapsporteføljen			39 798		
Bokført verdi 01.01.2012:	981 382				
Tilgang 2012:	25 000				
Avgang 2012:	-153 000				
Årets periodiserte over-/underkurs:	4 711				
Endring opptjente renter 2012:	-4 273				
Bokført verdi 31.12.2012:	853 819				

Tall i hele 1.000

Alle obligasjoner som holdes til forfall er notert på regulerte markedsplasser. Alle obligasjoner er utstedt i NOK. Effektiv rente på obligasjoner som holdes til forfall er 6,5 prosent. Effektiv rente er beregnet på grunnlag av effektiv rente på

det enkelte papir. Effektiv rente vektet i forhold til det enkelte papirs kostpris og summeres. Forskjellen mellom bokført verdi og pålydende resultatføres over obligasjonenes gjenværende løpetid.

NOTE 3 BOLIG- OG FORRETNINGSLÅN

Pensjonsordningen yter lån til sine medlemmer. Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2012. Det foretas ingen generell tapsavsetning på utlån da tapene for utlånsvirksomheten erfaringsmessig er meget små. Det er ett misligholdt lån i utlånsporteføljen pr. 31.12.2012. Ubetalte terminer på dette lånet utgjør 24 860 kroner pr. 31.12.2012, mens restsaldo på lånet utgjør 313 758 kroner. Det er liten risiko

for tap på det misligholdte lånet siden pensjonsordningen har 1. prioritet pant i boligen.

Låntagere med boliglån er delvis dekket av en gjeldsforsikring hvor pensjonsordningen er selvassurandør. Det er ikke foretatt avsetninger for mulige erstatningstilfeller pr. 31.12.2012, siden antall erstatningstilfeller og beløpene knyttet til disse har vært lave de senere årene.

Spesifisering av låneporteføljen:

	Lån til bolig	Statsgaranterte gjeldsbrevlån	Lån til apoteklokaler	Totalt
Antall	346	9	3	358
Beløp	219 863 416	4 614 233	471 600	224 949 249
Herav andel kollektivporteføljen:		214 464 004		
Herav andel selskapsporteføljen:		10 485 245		

Rentesatsene pr. 31.12.2012 var for boliglån 3,50 prosent og for statsgaranterte gjeldsbrevlån og lån til apoteklokaler 4,00 prosent.

Tap mv på utlån	2012	2011	2010	2009	2008
Avskrevet hovedstol	0	0	0	0	0
Avskrevet hovedstol, gjeldsforsikring	0	0	0	705 340	0
Avskrevet renter	0	592	274	0	0
Avskrevet renter, gjeldsforsikring	0	0	0	3 153	0
Innbetalt tidligere avskrevet	0	0	0	0	0
Sum	0	592	274	708 493	0

NOTE 4 AKSJER/ANDELER**Aksjer notert på Oslo Børs**

Selskap	Kostpris	Bokført verdi
AKER	2 359 710	2 968 000
AKER SOLUTIONS	3 206 631	8 004 046
ALGETA ASA	955 334	1 912 864
ATEA ASA (TIDL EMENTOR)	3 606 917	4 124 640
AUSTEVOLL SEAFOOD	829 656	855 000
BAKKAFROST	1 631 256	2 238 500
BLOCK WATNE GRUPPEN	802 251	903 750
BORREGAARD ASA	1 468 932	1 456 000
BOUVET ASA	1 382 760	1 300 000
CERMAQ ASA	1 443 057	1 993 250
CLAVIS PHARMA ASA	650 273	109 200
DET NORSKE OLJESELSKAP ASA	2 487 669	2 477 723
DNB ASA	22 065 716	29 929 856
DOLPIN GROUP ASA	847 692	828 000
EKORNES ASA	767 834	1 036 000
ELECTROMAGNETIC GEOSERVICES	1 641 677	1 400 032
FRED OLSEN ENERGY	2 292 141	2 901 600
GJENSIDIGE FORSIKRING ASA	4 859 962	6 352 000
KONGSBERG AUTOMOTIVE HOLDING	4 137 490	916 120
KONGSBERG GRUPPEN ASA	2 014 376	3 122 460
KVÆRNER ASA	1 430 748	2 282 499
MARVINE HARVEST ASA	5 338 792	6 144 512
NORDIC VLSI	256 512	580 000
NORSK HYDRO ASA	11 062 093	11 755 044
NORWEGIAN AIR SHUTTLE	1 324 129	1 698 020
OLAV THON EIENDOMSSELSKAP	433 727	1 762 200
OPERA SOFTWARE ASA	2 252 097	2 805 322
ORKLA ASA	14 222 913	15 914 305
PETROLEUM GEO SERVICES	5 450 395	8 665 313
POLARCUS LTD	916 324	996 000
PRONOVA BIOPHARMA ASA	1 223 507	883 025
SCHIBSTED	3 248 104	7 938 941
SEVAN DRILLING AS	737 472	392 000
SEVAN MARINE ASA	487 573	606 000
SPAREBANK 1 SR BANK	914 325	930 000
SPAREBANKEN MIDT NORGE	886 770	870 000
STATOIL ASA	61 959 985	67 067 639
STOLT NILSEN ASA	2 072 637	1 840 000
STOREBRAND ASA	2 533 226	2 640 563
TELENOR ASA	18 045 389	37 104 540
TGS NOPEC GEOPHYSICAL CO	4 215 923	8 407 806
TOMRA SYSTEMS	2 365 999	2 763 750
VERIPOS INC	202 146	275 660
WILH. WILHELMSSEN ASA	1 597 281	3 280 200
YARA INTERNATIONAL	13 905 487	21 347 091
Sum norske aksjer	216 534 890	283 779 469

Selskap	Kostpris	Bokført verdi
AWILCO DRILLING PLC	1 408 521	2 056 200
BW OFFSHORE LIMITED	2 406 699	1 030 000
DEEP SEA SUPPLY PLC	1 406 162	1 116 530
HOEGH LNG HOLDINGS LTD	2 992 131	2 805 320
PROSAFE ASA	4 904 627	4 761 812
ROYAL CARIBBEAN CRUISES	3 472 422	6 090 400
SEADRILL LIMITED	9 944 455	21 328 406
SUBSEA 7 S.A.	8 314 836	15 231 130
VIZRT LTD	1 852 434	1 263 650
Sum utenlandske aksjer	36 702 288	55 683 448

Sum aksjer notert på Oslo Børs	253 237 178	339 462 917
---------------------------------------	--------------------	--------------------

Aksjefond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Black Rock World Index Subfund	229 466 126	258 501 861
State Street World Index Plus Fund CTF	347 498 498	299 007 879
Sum utenlandske aksjefond	576 964 624	557 509 740

Hedgefond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Certificates Credit Suisse Guernsey branch	2 252 869	2 554 804
Gottex Market Neutral Fund (USD Class B)	53 437 232	52 433 878
Gottex Market Neutral Plus Fund (USD Non Leveraged)	55 454 636	52 421 591
Partners Grp Alt. Beta Strat. (GreenVega)	60 278 647	52 180 095
Sector Healthcare Fund (Class A NOK)	20 402 707	30 146 332
Sum utenlandske hedgefond	191 826 091	189 736 701

Eiendomsfond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	2 616 006	2 697 647
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	247 977 656	257 249 635
Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS	253 972 480	255 013 390
Sum eiendomsfond	504 566 143	514 960 672

Obligasjonsfond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Cheyne European Real Estate Bond Fund	111 967 280	115 071 070
Sum obligasjonsfond	111 967 280	115 071 070

Sum aksjer og andeler	1 638 561 315	1 716 741 100
------------------------------	----------------------	----------------------

Herav andel kollektivportefølje	1 562 185 348	1 636 721 048
Herav andel selskapsportefølje	76 375 967	80 020 052

Porteføljen av norske enkeltaksjer består av aksjer som er notert på Oslo Børs, eller som forventes å bli notert i løpet av seks måneder.

Referanseindeksen for porteføljen av enkeltaksjer er Oslo Børs Hovedindeks (OSEBX). Det er gitt rammer for hvor mye porteføljevekten for et selskap og en bransje kan avvike i forhold til referansevekten. Det er også gitt rammer for maksimal relativ risiko på aksjeforvaltningen. Forvaltningen av porteføljen av enkeltaksjer har som mål å oppnå bedre avkastning enn Oslo Børs Hovedindeks. Risikoprofilen i porteføljen av enkeltaksjer ved årets slutt og gjennom året samsvarer i stor grad med risikoprofilen til Oslo Børs Hovedindeks.

Black Rock World Index Subfund og State Street World Index Plus Fund speiler referanseindeksen MSCI World Index, og har derfor tilnærmet samme risikoprofil som denne.

Investeringene i hedgefond er diversifisert ved å sette sammen en portefølje som i hovedsak består av fond-i-fond løsninger, samt ved at de eksterne forvalterne har ulike investeringsstrategi. Referanseindeksen for hedgefondinvesteringene for 2012 har vært Global Hedge Fund Index. Risikoprofilen på samlet hedgefondinvestering er forventet å ligge nærmere risikoprofilen for obligasjonsinvesteringer enn for aksjeinvesteringer.

Eiendomsinvesteringer består av andeler hos Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS og Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS. Investeringene er bokført til markedsverdi pr. 31.12.2012. Markedsverdien av andelenes er beregnet basert på uavhengige verdivurderinger av eiendommene.

Bokført verdi av eiendomsinvesteringene pr. 31.12.2012

Tall i hele tusen

	2012	2011	2010	2009	2008
Inngående balanse	446 935	400 407	207 866	196 447	246 358
Tilgang i året til anskaffelseskost	78 244	49 523	178 446	13 144	0
Avgang i året til anskaffelseskost	- 6 450	- 8 878	0	- 963	0
Verdireguleringer i regnskapsåret	- 3 768	5 883	14 095	- 762	-49 911
Utgående balanse	514 961	446 935	400 407	207 866	196 447
Herav andel kollektivporteføljen	490 958	421 747	370 244	181 549	181 301
Herav andel selskapsporteføljen	24 003	25 188	30 163	26 317	15 146

Selskapsstrukturen i Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS består av to selskaper – Pareto Eiendomsfelleskap IS og Pareto Eiendomsfelleskap AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringene som Pareto Eiendomsfelleskap har foretatt er 48 prosent fast eiendom i Stor-Oslo, 21 prosent er fast eiendom i Vestfold, mens 31 prosent er fast eiendom på Østlandet for øvrig. 68 prosent av de totale investeringene er i bygg relatert til lager/logistikk, mens resterende er bygg relatert til handel. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene

i porteføljen er gjennom 2012 redusert fra 9,6 år til 9,3 år. Ved utgangen av 2012 utgjør bruttotoleie for eiendommene i porteføljen 63 millioner kroner.

Selskapsstrukturen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS består av to selskaper – Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringer som Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS har foretatt er 49 prosent fast eiendom i Oslo. 76 prosent av de totale investe-

ringene er kontorbygg. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene i porteføljen er ved utgangen av 2012 på 5,3 år, det samme som ved utgangen av 2011. Ved utgangen av 2012 utgjør bruttoleie for eiendommene i porteføljen 386 millioner kroner.

Ingen del av eiendomsarealet er til egen benyttelse for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

NOTE 5 OBLIGASJONER

Utsteder	Kostpris	Markedsverdi	Urealiserte gevinster
Bank og finans	1 507 014 210	1 526 815 500	19 801 290
Kommune/fylke	364 472 150	378 350 150	13 878 000
Statsgaranterte	444 256 856	449 375 441	5 118 585
Industri	465 559 355	465 608 502	49 147
Energi	74 987 500	74 805 500	-182 000
Sum rentepapirer omløpsmidler	2 856 290 071	2 894 955 092	38 665 022
Opptjente renter		27 429 576	
Totalt	2 856 290 071	2 922 384 668	
Herav andel kollektivporteføljen		2 786 167 638	
Herav andel selskapsporteføljen		136 217 030	

Porteføljen av rentepapirer klassifisert som omløpsmidler består av rentepapirer som er notert på Oslo Børs og Oslo ABM, samt ikke listede rentepapirer. Alle rentepapirer klassifisert som omløpsmidler er utstedt i NOK, bortsett fra to rentepapirer, som er utstedt i USD. Effektiv rente er på om lag 3,0 prosent. Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet ut fra papirenes effektive rente vektet i forhold til markedsverdi.

NOTE 6 FINANSIELLE DERIVATER

Hensikten med bruk av derivater i forvaltningen er å effektivisere forvaltningen av fondsmidlene, herunder muligheten for å sikre investeringene. Pensjonsordningen kan i utgangspunktet kun investere i børssnoterte (standardiserte) derivater. Underliggende papirer må være verdipapirer som ordningen kan investere i i henhold til gjeldende retningslinjer. Ikke-standardiserte derivater (Over The Counter-derivater) kan kun benyttes til sikringsformål. Dette gjelder imidlertid ikke norske FRA.

Pr. 31.12.2012 var det investert i følgende derivater:

	Nominelt beløp i NOK	Virkelig verdi i NOK
Valutaterminer:		
EUR	- 275 180 320	-272 637 870
USD	- 499 852 827	-482 580 670
GBP	- 46 638 251	- 46 162 498
NOK	821 671 397	821 671 397
Sum valutaterminer	0	20 290 359
Rentederivater:		
NOK FRA	3 000 000 000	- 4 820 000
Sum rentederivater	3 000 000 000	-4 820 000
Aksjederivater:		
EURO STOXX Future	26 433 744	- 183 913
Telenor Call opsjon	-19 659 600	-2 640 000
Sum aksjederivater	6 774 144	- 2 823 913
Sum balanseførte derivater:	3 006 774 144	12 646 446
Herav andel kollektivporteføljen		12 056 975
Herav andel selskapsporteføljen		589 471

Det har gjennom 2012 vært foretatt sikring av de utenlandske aksjeinvesteringene for perioder på tre og seks måneder ved bruk av opsjoner. De siste av disse sikringsopsjonene forfalt i desember 2012. Sikringsforretningene har belastet regnskapet for 2012 med netto om lag 6,5 millioner kroner. Det er etter årsskiftet etablert nye sikringsforretninger for 2013.

I tillegg til den type instrumenter som er beskrevet over, har det i 2012 vært handlet obligasjons- og rentefutures. For øvrig har derivater blitt brukt for på en effektiv måte å justere aksjeeksponeringen i USA og Europa. Futures har blant annet blitt benyttet for på en effektiv måte å investere i aksjer innen den europeiske helsesektoren.

NOTE 7 FINANSIELLE INSTRUMENTER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI

I henhold til årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak skal finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres i forhold til hvordan virkelig verdi måles. Klassifiseringen sier noe om relativ usikkerhet knyttet til målingen for de ulike nivåene.

Forskriften definerer tre beregningsnivåer for hvordan virkelig verdi måles:

1. Virkelig verdi måles ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas i disse prisene.
2. Virkelig verdi måles med bruk av annen observerbar input enn de noterte prisene som brukes i nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).
3. Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input).

Virkelig verdi hierarki for finansielle instrumenter målt til virkelig verdi:

	31.12.2012	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Aksjer og andeler	1 716 741 100	339 462 916	862 317 511	514 960 672
Obligasjoner	2 922 384 668		2 922 384 668	0
Finansielle derivater	12 646 446		12 646 446	0
Totalt	4 651 772 214	339 462 916	3 797 348 626	514 960 672

NOTE 8 BANKINNSKUDD

Av bankinnskudd knyttet til drift på 8 999 777 kroner pr. 31.12.2012 utgjør 247 253 kroner bundne skattetreksmidler.

Som sikkerhet for ulike derivatposisjoner må pensjonsordningen stille sikkerhet i form av bundne innskudd på margin-kontoer i bank. Pr. 31.12.2012 utgjør slike bundne innskudd 4 976 149 kroner.

NOTE 9 KUNDEFORDRINGER – TAP PÅ KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer er bokført med 126 672 916 kroner og består av:	31.12.2012	31.12.2011
Kundefordringer knyttet til premieinntekter:	125 680 773	86 645 744
Kundefordringer lån:	992 143	699 179
Avsetning for mulige tap:	0	0
Sum kundefordringer:	126 672 916	87 344 923
Kundefordringer er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2012.		
Bokført tap på fordringer spesifiseres som følger:	2012	2011
Realisert tap på fordringer:	53 352	0
Endring avsetning for mulig tap:	0	0
Bokført tap på fordringer:	53 352	0

NOTE 10 RISIKOUTJEVNINGSFOND

Risikoutjevningssfond skal være en buffer mot uforutsette endringer i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid. Avsetningen er i dag pliktig for private pensjonskasser underlagt ny forsikringsvirksomhetslov fra 1.1.2008. Inntil 50 prosent av positivt risikoresultat kan tilføres risikoutjevningssfondet. Risikoutjevningssfondet i pensjonsordningen er tilbakeført i sin helhet i 2012 til delvis dekning av oppreservering for sikkerhetstillegg til tariff K2005.

NOTE 11 ANNEN OPPTJENT EGENKAPITAL

Annen opptjent egenkapital er pr. 31.12.2012 på 421 millioner kroner og utgjør, sammen med kursreguleringsfondet, ordningens overdekning.

Pensjonsordningen har beregnet kapitaldekningskrav etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser i henhold til den nye administrasjonsinstruksen fra Arbeidsdepartementet gjeldende fra 2011. Beregnet krav til garantifond pr. 31.12.2012 er 241 193 893 kroner, se beregning i note 16 nedenfor.

Kapitaldekningskravet skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital. Annen opptjent egenkapital, eksklusiv kapitaldekningskravet, men med tillegg av kursreguleringsfondet, utgjør 305 809 802 kroner. Dette utgjør ordningens bufferkapital.

NOTE 12 PREMIERESERVE

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er kun pliktig til å gjennomføre forsikringsteknisk beregning av fremtidige forpliktelser hvert femte år. Styret har likevel valgt å foreta årlige forsikringstekniske beregninger. Resultatet av beregningene benyttes også til regnskapsformål.

Premiereserven svarer til de beregnede pensjonsforpliktelsene til anvendelse som forsikringsmessige avsetninger. Premiereserven skal dekke fremtidige pensjoner opptjent på balansedato for ordningens medlemmer. Beregning av avsetningen følger regelverket for private pensjonskasser så langt det passer. Det beregnes kontantverdien av lineært opptjente pensjonsrettigheter som er registrerte på balansedato for oppsatte, eventuelle og løpende ytelser etter ordinære forsikringstekniske prinsipper.

Det benyttes beregningsgrunnlaget K2005 med grunnlagsrente på 3 prosent. Sikkerhets-margin for dødelighet i forhold til tariffen K2005 innføres gradvis over 3 år fra regnskapsåret 2011. Sikkerhetstillegget ble da foreløpig estimert til 70 millioner kroner, hvorav 24 millioner kroner belastes resultatet årlig i perioden 2011 til 2013. Det er grunn til å anta at den endelige sikkerhetsmarginen blir høyere enn de estimerte 70 millioner kroner. Det er derfor gjort en ekstraordinær avsetning på 20 millioner kroner i premiereserven i 2012 som blant annet knyttes til denne usikkerheten.

Uføreforutsetningen er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2. Fra 2012 styrkes uføreforutsetningen ytterligere ved å benytte en faktor på 2,5 av beregningsgrunnlaget K1963. Oppreserveringsbehovet som følge av styrkingen er estimert å utgjøre om lag 81 millioner kroner fordelt over 5 år, første gang i 2012 med 16 millioner kroner.

I avsetningen for premiereserven er det inkludert avsetninger for å dekke framtidige kostnader for administrasjon av utbetalinger av dagens påløpte pensjonsrettigheter. Pensjonsordningen for apotekvirksomhet har valgt å foreta avsetning for de framtidige kostnadene tilsvarende 4 prosent av de beregnede pensjonsforpliktelsene. Det er avsatt for løpende pensjonister, aktive og oppsatte medlemmer (dvs. arbeidstakere som har sluttet i medlemsberettiget stilling og som har opptjent rettighet).

NOTE 13 AVSETNING FOR SÆRLIGE FORPLIKTELSE

EFTA-domstolen har konkludert med at forskjellsbehandlingen av enkemenn i forhold til enker etter personer med medlemskap i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet og offentlige pensjonsordninger fra før 1.oktober 1976, var i strid med Ligestillingsdirektivet og artikkel 69 i EØS-avtalen. Som en konsekvens av at enkemennene skal likebehandles ble pensjonsordningen pålagt å reberegne ytelsene for de som omfattes av de nye bestemmelsene.

Reberegningene har medført økte ytelser. I forbindelse med behandlingen av gjenstående saker knyttet til disse enkemennene var det i regnskapet for 2011 satt av 24,4 millioner kroner til etterbetalinger og oppreservering for fremtidige utbetalinger. De siste sakene er ferdigbehandlet i 2012. De faktiske utbetalingene til enkemennene eller deres arvinger i 2012 ble på 5 millioner kroner. Oppreserveringen for fremtidige utbetalinger inngår i den ordinære premiereserven ved utgangen av 2012. Avsetningen på 24,4 millioner kroner er derfor tilbakeført i sin helhet i 2012.

NOTE 14 DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

Årets overskudd på 28 053 411 kroner avsettes til annen opptjent egenkapital.

Annen opptjent egenkapital utgjør pr 31.12.2012 totalt 421 millioner kroner og utgjør, sammen med kursreguleringsfondet, ordningens overdekning.

NOTE 15 SPESIFIKASJON AV ENDRINGER**I OPPTJENT EGENKAPITAL**

Pr. 31.12.2012 utgjør opptjent egenkapital 420 678 538 kroner. Endringen i opptjent egenkapital i 2012 kan vises som følger:

Opptjent egenkapital pr. 31.12.2011	392 625 127
+ Årets overskudd avsettes til annen opptjent egenkapital	28 053 411
= Opptjent egenkapital pr. 31.12.2012	420 678 538

NOTE 16 BEREGNING AV KAPITALDEKNINGSKRAV

Beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital pr. 31.12.2012 er som følger:

				Risikoveiet beregnings- grunnlag, 8%		
Sertifikater & Obligasjoner	Balanse	Risikovekt	Risikovektet balanse			
Stat og sentralbank	552 471 273	0	0	0		
Plasseringer i statsforetak	0	0,1	0	0		
Offentlig sektor utenom stat og sentralbank	431 803 085	0,2	86 360 617	6 908 849		
Innenlandske finansinstitusjoner og utenlandske kredittinstitusjoner	2 197 598 740	0,2	439 519 748	35 161 580		
Bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	0	1	0	0		
Plasseringer i industri eller øvrig næringsvirksomhet	709 401 486	1	709 401 486	56 752 119		
Sum	3 891 274 585		1 235 281 851	98 822 548		
Innskudd i bank	87 918 556	0,2	17 583 711	1 406 697		
Aksje/Fondsinvesteringer	1 086 709 358	1	1 086 709 358	86 936 749		
Valutakontrakter	0	0	0	0		
Derivater	12 646 446	0	0	0		
Bolig- og forretningslån						
Utlån til annet enn bolig garantert av stater/sentralbanker	4 614 233	0	0	0		
Utlån til bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigr.lag.	219 043 388	0,35	76 665 186	6 133 215		
Andre utlån til annet enn bolig	785 358	1	785 358	62 829		
Sum	224 442 979		77 450 544	6 196 044		
Eiendomsinvesteringer	514 960 672	1	514 960 672	41 196 854		
Tidsavgrensede eiendelsposter						
Kundefordringer	126 672 916	0,5	63 336 458	5 066 917		
Andre fordringer	0	0,5	0	0		
Påløpt utbytte	3 626 792	0,5	1 813 396	145 072		
Opptjente renteinntekter	506 270	0,5	253 135	20 251		
Opptjente premier	18 450 000	0,5	9 225 000	738 000		
Forskuddsbetalte kostnader	45 700	0,5	22 850	1 828		
Sum	149 301 678		74 650 839	5 972 067		
Totalt balanseført beregningsgrunnlag	5 967 254 274		3 006 636 976	240 530 958		
Derivater og poster utenfor balansen						
Valutarelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	821 671 397	0,02	16 433 428	0,2	3 286 686	262 935
Renterelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	1 000 000 000	0,005	5 000 000	0,2	1 000 000	80 000
Renterelaterte kontrakter med gjenstående løpetid 1 år til 5 år	2 000 000 000	0,01	20 000 000	0,2	4 000 000	320 000
Aksjerelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	24 247 656		0		0	0
Totalt beregningsgrunnlag inkl. derivater og poster utenfor balansen	9 813 173 327		3 014 923 661		241 193 893	

8 % av risikovektet balanse utgjør kr 241.193.893

Beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital pr. 31.12.2011 er som følger:

Sertifikater & Obligasjoner	Balanse	Risikovekt	Risikovektet balanse	Risikoveiet beregnings- grunnlag, 8%
Stat og sentralbank	575 440 211	0	0	0
Plasseringer i statsforetak	0	0,1	0	0
Offentlig sektor utenom stat og sentralbank	508 285 329	0,2	101 657 066	8 132 565
Innenlandske finansinstitusjoner og utenlandske kredittinstitusjoner	2 080 424 915	0,2	416 084 983	33 286 799
Bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	0	1	0	0
Plasseringer i industri eller øvrig næringsvirksomhet	483 487 890	1	483 487 890	38 679 031
Sum	3 647 638 345		1 001 229 939	80 098 395
Innskudd i bank	101 490 200	0,2	20 298 040	1 623 843
Aksje/Fondsinvesteringer	1 004 619 145	1	1 004 619 145	80 369 532
Valutakontrakter	0	0	0	0
Derivater	0	0	0	0
Bolig- og forretningslån				
Utlån til annet enn bolig garantert av stater/sentralbanker	5 668 030	0	0	0
Utlån til bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigr.lag.	141 004 496	0,35	49 351 574	3 948 126
Andre utlån til annet enn bolig	2 502 000	1	2 502 000	200 160
Sum	149 174 526		51 853 574	4 148 286
Eiendomsinvesteringer	446 935 779	1	446 935 779	35 754 862
Tidsavgrensede eiendelsposter				
Kundefordringer	86 707 720	0,5	43 353 860	3 468 309
Andre fordringer	0	0,5	0	0
Påløpt utbytte	3 600 147	0,5	1 800 073	144 006
Opptjente renteinntekter	511 060	0,5	255 530	20 442
Opptjente premier	1 800 000	0,5	900 000	72 000
Forskuddsbetalte kostnader	489 168	0,5	244 584	19 567
Sum	93 108 095		46 554 047	3 724 324
Totalt balanseført beregningsgrunnlag	5 442 966 090		2 571 490 524	205 719 242
Derivater og poster utenfor balansen				
Valutarelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	733 735 110	0,01	14 674 702	2 934 940
Renterelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	4 000 000 000	0	20 000 000	4 000 000
Renterelaterte kontrakter med gjenstående løpetid 1 år til 5 år	3 000 000 000	0,005	30 000 000	6 000 000
Totalt beregningsgrunnlag inkl. derivater og poster utenfor balansen	13 176 701 200		2 584 425 464	206 754 037

8 % av risikovektet balanse utgjør kr 206.754.037

NOTE 17 PREMIEINNBETALINGER

Det er innbetalt 426 564 736 kroner i premie fra medlemmene i 2012. Til sammenligning er det bokført premieinntekter med 482 303 118 kroner. Tilsvarende ble det i 2011 innbetalt 321 275 769 kroner i premie fra medlemmene, og bokført premieinntekter med 326 729 881 kroner. Forskjellen mellom premieinntekter og premieinnbetalinger består av endringen i premier som er fakturert, men ikke betalt samt periodisering av opptjente premieinntekter.

NOTE 18 PENSJONER

Av utgiftsførte pensjoner utgjør 1 403 743 kroner avskrivninger i forbindelse med for mye utbetalte pensjoner. Tilsvarende tall for 2011 var 464 272 kroner.

NOTE 19 FORVALTNINGSKOSTNADER

Samlede forvaltningskostnader utgjør 17 586 070 kroner. Det har vært 3 ansatte i pensjonsordningen i 2012. Lønn og sosiale kostnader til disse tre kapitalforvalterne utgjør 6 862 505 kroner i 2012 og inngår i forvaltningskostnadene.

NOTE 21 KAPITALAVKASTNING**Beregnet avkastning for totalporteføljen utgjør:**

År:	2012	2011	2010	2009	2008
Avkastning i % (verdijustert):	6,60	2,47	7,17	10,53	- 7,89
Avkastning i % (bokført):	4,35	5,00	4,61	10,35	-5,74

Kapitalavkastningen over er beregnet for den samlede porteføljen; kollektivporteføljen og selskapsporteføljen. For private pensjonskasser var det fra 2009 et krav at kapitalavkastningen beregnes for kollektivporteføljen under ett.

Den verdijusterte avkastningen for 2012 er basert på månedlige avkastningsberegninger, mens den for de foregående årene er basert på en årlig avkastningsberegning.

NOTE 20 FORSIKRINGSRELATERTE ADMINISTRASJONS- KOSTNADER

Pensjonsordningen administreres av Statens pensjonskasse. Det er i 2012 utgiftsført 26 413 489 kroner for kjøp av tjenester i forbindelse med administrasjon av pensjonsordningen, herunder kostnader til regnskapsføring, aktuatertjenester og administrasjon av pensjoner. Videre er det utgiftsført 247 125 kroner for revisjon, hvorav hele beløpet gjelder ordinære revisjonstjenester. Tap på fordringer er utgiftsført med 53 352 kroner. Øvrige driftskostnader utgjør 282 522 kroner og består av honorar til styret samt diverse andre kostnader og kostnadsrefusjoner. Samlet utgjør de forsikringsrelaterede administrasjonskostnadene 26 996 488 kroner.

Det er i 2012 utbetalt honorar til medlemmene av styret i ordningen som følger:

Finn Melbø, leder	58 142
Kim Nordlie	58 142
Bjørn Myhre (trådt ut av styret)	9 690
Edvin A. Aarnes	58 142
Kjell Hundven	58 142
Stein Gjerdning (tidl. vara)	47 630
Totalt	289 888

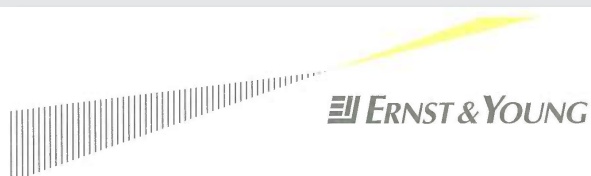
NOTE 22 RESULTATANALYSE

Pensjonsplanendringer:	0,00 MNOK
Renteresultat ¹⁾ :	206,27 MNOK
Risikoresultat ²⁾ :	- 24,99 MNOK
Resultatført differanse mellom fakturert og faktisk pensjonskostnad ³⁾ :	- 67,95 MNOK
Administrasjonsresultat:	0,00 MNOK
Forsikringsresultat:	- 113,33 MNOK

1) Renteresultat er differansen mellom faktiske og beregnede renter (grunnlagsrenten).

2) Risikoresultatet er sammenstilling av risikoinntekter minus risikoutgifter. Risikoinntekter er faktisk innbetalt og teknisk beregnet risikopremie for død og uførhet, samt frigjøring av reserver ved risikohendelser. Risikoutgifter er tilført livsgevinst ved ikke-risikohendelser og tilførte avsetninger for risikohendelser

3) Et negativt øvrig resultat vil indikere at det er betalt for lite premie.

Til styret i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet

**Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS**

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf.: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no

Medlemmer av Den norske Revisorforening

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, som består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for pensjonsordningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonsordningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonsordningens finansielle stilling per 31. desember 2012 og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonsordningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 3. mai 2013
ERNST & YOUNG AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Knut Aker'.

Knut Aker
statsautorisert revisor

Statistikk

Bestand

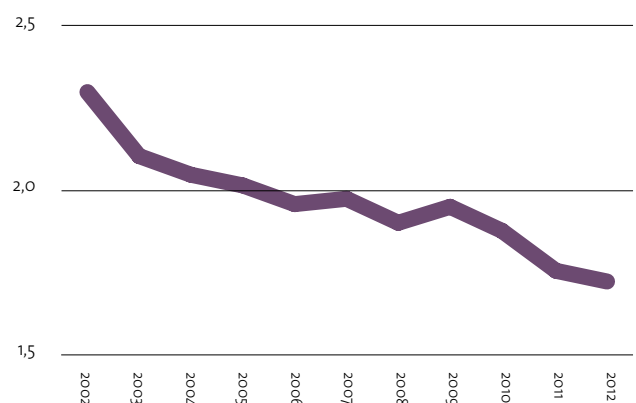
Medlemmer	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktive	5 859	5 743	5 882	5 996	6 049	6 215	6 308	6 515	6 561	6 689	7 125
Oppsatte*	5 061	5 273	5 547	5 642	5 855	6 005	5 673	5 783	6 093	6 245	6 386
Pensjonister	2 551	2 730	2 877	2 977	3 086	3 152	3 312	3 339	3 499	3 803	4 144
AFP			146	154	166	175	201	191	267	282	295
Alderspensjon			1371	1410	1468	1518	1601	1611	1668	1825	2088
Uførepensjon			1035	1078	1113	1135	1163	1185	1217	1367	1401
Ektefellepensjon			290	300	37	30	323	325	323	306	336
Barnepensjon			35	35	302	294	24	27	24	23	24
Forholdstall aktive/pensjonist	2,297	2,104	2,044	2,014	1,960	1,972	1,905	1,951	1,875	1,759	1,719

Alle oppgitte tall er antall poliser. En person kan ha flere poliser. Et eksempel på det er dersom en person har delvis uførepensjon, og er delvis i aktiv stilling. Personen vil da ha to poliser som tilsvarer disse forholdene. Samme person kan derfor telles flere ganger.

** Hvis du tidligere har vært ansatt hos en arbeidsgiver med tjenstepensjon i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kan du ha tjent opp pensjonsrettigheter til en fremtidig pensjon. Dette kaller vi en oppsatt pensjon. I privat sektor brukes begrepet fripolise*

Forholdstall aktive/pensjonist

Grafen viser utviklingen i forholdstallet aktive per pensjonist i bestanden fra 2002 til 2012. I 2002 var det 2,3 aktive per pensjonist i ordningen, mens det ved utgangen av 2012 kun er 1,7 aktive per pensjonist. Trenden er altså synkende som ellers i samfunnet. Vi lever lenger, og det blir færre yrkesaktive til å bære de fremtidige pensjonskostnadene. For pensjonsordningen betyr en slik utvikling hvor pensjonistbestanden øker mer enn den aktive bestanden, økte kostnader for å finansiere de kommende pensjonister.

Aktive medlemmer

Aktive medlemmer i stilling

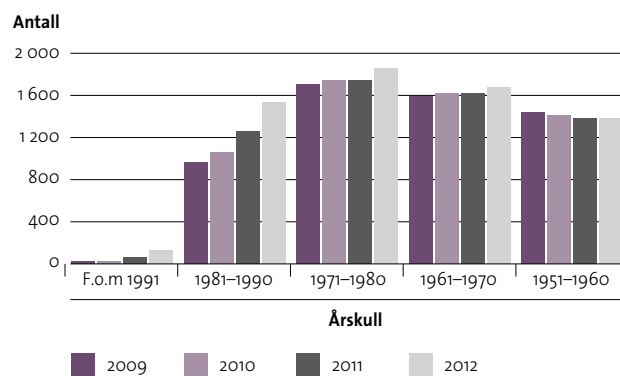
Stilling	2010	2011	2012			Endring (2011–2012)
			Menn	Kvinner	Total	
Apoteker	549	564	203	393	596	32
Provisorfarmasøyt	741	775	198	717	915	140
Farmasøyt	183	205	30	184	214	9
Reseptarfarmasøyt	1 190	1 204	95	1 179	1 274	70
Laborant	5	6	2	4	6	0
Apotektekniker	3 564	3 577	112	3 634	3 746	169
Kontoransatt	188	198	91	124	215	17
Bud, sjåfør	11	8	7	2	9	1
Rengjøringsassistent	57	54	1	47	48	-6
Bestyrer	45	71	20	57	77	6
Diverse	28	27	8	17	25	-2
SUM	6 561	6 689	767	6 358	7 125	436

Tabellen viser fordeling av aktive medlemmer etter kjønn og stilling.

Aktive medlemmer fordelt på årskull

Tabellen og diagrammet viser utviklingen i aktive medlemmer fordelt på årskull i pensjonsordningen, fra 2009 og frem til i dag. Kolonnen Endring viser endring fra 2011 til 2012.

Vi ser hvordan de eldre årskullene beveger seg ut av bestanden, mens de yngre kommer til. Vi ser at flere nye, yngre medlemmer har blitt medlem i ordningen de senere årene. En utvikling med flere og yngre medlemmer vil styrke forholdstallet mellom andel aktive og pensjonister, og styrke finansiering av løpende utbetalinger.

Medlemmer fordelt på årskull

Aktive	2009	2010	2011	2012			Endring (2011–2012)
				Menn	Kvinner	Total	
Fra og med 1991	0	0	63	8	134	142	79
1981-1990	980	1 095	1 285	198	1 377	1 575	290
1971-1980	1 746	1 768	1 783	245	1 659	1 904	121
1961-1970	1 641	1 665	1 663	147	1 570	1 717	54
1951-1960	1 451	1 435	1 420	125	1 293	1 418	-2
Til og med 1950	695	598	475	44	325	369	-106
SUM	6 515	6 561	6 689	767	6 358	7 125	436

Pensjonister

PENSJONSART	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	ENDRING (2004–2012)
AFP	146	154	166	175	201	191	267	282	295	102 %
Alderspensjon	1371	1410	1468	1518	1601	1611	1668	1825	2088	52 %
Uførepensjon	1035	1078	1113	1135	1163	1185	1217	1367	1401	35 %
Ektefellepensjon	290	300	302	294	323	325	323	306	336	16 %
Barnepensjon	35	35	37	30	24	27	24	23	24	-31 %
Totalt	2 877	2 977	3 086	3 152	3 312	3 339	3 499	3 803	4 144	

Tabellen viser utviklingen i pensjonistbestanden fra 2004 til i dag. Kolonnen Endring viser prosentvis endring fra 2004 til 2012.

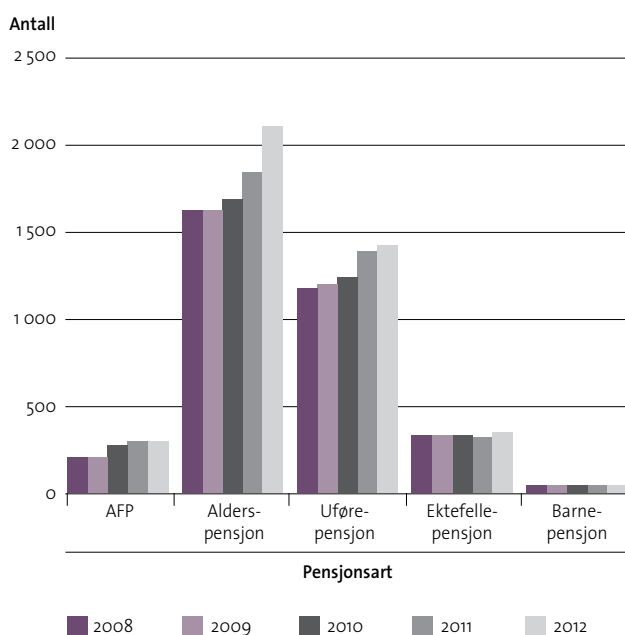
Utbetalte pensjoner 2012

PENSJONSART		BRUTTO UTBETALT	%	SAMORDNINGSFRADRA	%	NETTO UTBETALT	%
Alderspensjon og AFP	Menn	64 594 895	12,04 %	38 679 054	12,69 %	25 915 841	11,17 %
	Kvinner	271 803 458	50,65 %	134 923 181	44,28 %	136 880 277	59,02 %
	Totalt	336 398 353	62,69 %	173 602 235	56,98 %	162 796 118	70,20 %
Uførepensjon	Menn	10 306 524	1,92 %	6 604 860	2,17 %	3 701 664	1,60 %
	Kvinner	157 723 692	29,39 %	107 516 340	35,29 %	50 207 352	21,65 %
	Totalt	168 030 216	31,31 %	114 121 200	37,45 %	53 909 016	23,25 %
Enke-/ enke-mannspensjon	Menn	12 267 624	2,29 %	6 655 116	2,18 %	5 612 508	2,42 %
	Kvinner	18 956 916	3,53 %	10 312 620	3,38 %	8 644 296	3,73 %
	Totalt	31 224 540	5,82 %	16 967 736	5,57 %	14 256 804	6,15 %
Barnepensjon	Menn	525 024	0,10 %	-	0,00 %	525 024	0,23 %
	Kvinner	429 288	0,08 %	-	0,00 %	429 288	0,19 %
	Totalt	954 312	0,18 %	-	0,00 %	954 312	0,41 %
Alle pensjonsarter	Menn	87 694 067	16,34 %	51 939 030	17,05 %	35 755 037	15,42 %
	Kvinner	448 913 354	83,66 %	252 752 141	82,95 %	196 161 213	84,58 %
	Totalt	536 607 421	100,00 %	304 691 171	100,00 %	231 916 250	100,00 %

Tabellen viser hvor mye vi utbetalte i 2012, fordelt på de ulike pensjonstypene og spesifisert for kjønn. Beløp er i kroner.

Bruttobeløpet viser det samlede beløpet som utbetales i sum fra folketrygden og apotekordningen. Netto beløpet viser apotekordningens andel, altså hvor mye mer medlemmene har fått utbetalt enn om de kun hadde fått pensjon fra folketrygden.

Pensjoner

Diagrammet viser at utviklingen i pensjonistbestanden de siste fem årene er økende for alderspensjon og uføre, mens AFP-bestanden holder seg rimelig stabil fra 2010. Også antall etterlattepensjoner har de siste årene vært stabilt.

Alderspensjonister fordelt på aldersgrense ved uttak

Aldersgrense	2011			2012		
	Menn	Kvinner	SUM	Menn	Kvinner	SUM
65 år	3	253	256	1	241	242
68 år	90	1 262	1 352	96	1 399	1 495
70 år	133	366	499	146	500	646
Totalt	226	1 881	2 107	243	2 140	2 383

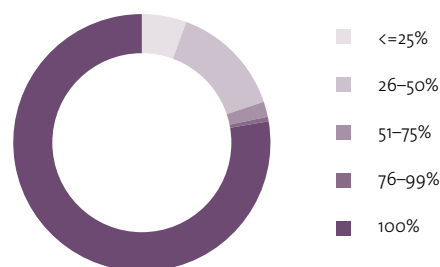
Tabellen viser hvor mange førtids- og alderspensjonister som kommer fra stillinger med hvilke aldersgrense, spesifisert for kjønn. Aldersgrense er det tidspunkt man må fratre stillingen, og man vil da normalt være berettiget til alderspensjon. Med tid vil antall alderspensjonister med 65-års aldersgrense fases ut. Dette følger endringer gjort i loven, hvor aldersgrense ble gradvis satt opp til 70 år for alle grupper. Siste endring var i 2007.

Uførepensjonistenes uføregrad

	2011	2012
Uføregrad		
<=25%	72	79
26 - 50%	182	199
51 - 75%	28	27
76 - 99%	5	8
100 %	1 080	1 088
Totalt	1 367	1 401

Tabellen viser antall uførepensjonister, fordelt på uføregrad for 2011 og 2012.

Uføregrad 2012

Figuren viser prosentvis fordeling av uførebestanden på uføregrader. Nesten 80 prosent av de som mottar uførepensjon fra POA, har en uføregrad på 100 prosent. Kun 3 prosent av uførebestanden har uføregrad mellom 50 – 99 prosent, mens i underkant av 20 prosent av uførepensjonistene har en uføregrad på mindre enn 50 prosent. I motsetning til folketrygden kan Pensjonsordningen for apotekvirksomhet innvilge lavere uføregrad enn 50 prosent.

Pensjonsordliste

Aldersgrense

Aldersgrensen følger den stillingen du er tilsatt i, og er det tidspunktet du må slutte i stillingen. De fleste stillinger har en aldersgrense på 70 år. Du må ikke forveksle aldersgrense med pensjonsalder, som forteller når du kan gå av med pensjon.

Alleårsopptjening

Det er innført nye regler for opptjening av alderspensjon i folketrygden - alleårsopptjening. De innebærer at alle år du er i arbeid eller mottar annen pensjongivende inntekt fra du er 13 år og fram til du fyller 75 år, teller for pensjonsopptjeningen din.

Bruttoordning/bruttopensjon

Begrepet bruttoordning benyttes normalt om pensjonsordninger som garanterer et framtidig (brutto) nivå på pensjonen, uavhengig av eventuelle endringer i folketrygden. Det mest vanlige nivået på alderspensjon i bruttoordninger er 2/3 (66 prosent) av sluttlønn.

Folketrygden

Folketrygden ble etablert i 1967, danner grunnlaget i vårt sosiale og økonomiske støttesystemet og omfatter alle som er bosatt i Norge.

Grunnbeløp (G)

Grunnbeløpet i folketrygden er en sentral størrelse i dagens pensjonssystem. Det benyttes ved fastsettelse av pensjonspoeng og ved beregning av pensjoner fra folketrygden. Grunnbeløpet i folketrygden, som vi ofte kaller G, justeres en gang i året og er 82 122 kroner per 01.05.2012.

Individuell garanti

(Se også bruttoordning/bruttopensjon). Levealdersjustering kan føre til mindre enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget i pensjon. Medlemmer av offentlige tjenestepensjonsordninger som er født i 1958 eller tidligere, har en individuell garanti som likevel sikrer dem 66 prosent av pensjonsgrunnlaget når de fyller 67 år ved visse forutsetninger

Levealdersjustering

Fra 2011 skal alderspensjonen fordeles på det antall år du forventes å leve. Dette kalles levealdersjustering. Så lenge levalderen øker, må hvert årskull jobbe lenger enn det forrige for å oppnå samme pensjon.

Nettoordning

Pensjonsordninger der pensjonen skal være et tillegg til andre ordninger. Pensjonen utbetales fullt ut uavhengig av ytelser fra folketrygden.

Oppsatt pensjon

Hvis du tidligere har vært ansatt hos en arbeidsgiver med sin tjenstepensjon i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kan du ha tjent opp pensjonsrettigheter til en fremtidig pensjon. Dette kaller vi en oppsatt pensjon. I privat sektor brukes begrepet fripolise. Det stilles krav om minst 3 års opptjeningstid for å ha rett til en oppsatt (fremtidig) pensjon.

Opptjeningstid

Den tiden du har vært medlem i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kalles opptjeningstid. Dette vil normalt si den tiden du har blitt trukket pensjonsinnskudd for, uavhengig om du har jobbet heltid eller deltid.

Overføringsavtalen

Avtale om overføring av pensjonsrettigheter mellom offentlige tjenstepensjonsordninger. POA var omfattet av avtalen i perioden 1.4.1996 – 1.2.2003.

Pensjonsalder

Pensjonsalder er det tidspunktet du tidligst kan gå av med alderspensjon. Vanlig pensjonsalder er 67 år. Du må ikke forveksle pensjonsalder med aldersgrense.

Pensjonsgrunnlag

Den arbeidsinntekten det er trukket pensjonsinnskudd av, og som pensjonen fra POA skal beregnes ut fra. Pensjonsgrunnlaget er som hovedregel den lønnen, det vil si fast årslønn og eventuelle pensjongivende tillegg, som du har når du fratrer stillingen. Lønn over 10G medregnes ikke.

Regulering av pensjon

Styret kan vedta regulering av pensjoner. Styret vurderer regulering i forhold til forventet lønnsvekst i bransjen, og regulering av folketrygdens pensjoner.

Samordning

Pensjonen fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet skal blant annet samordnes med ytelser fra folketrygden. Samordning regulerer fordelingen av utbetalingen av pensjon fra folketrygden og offentlige tjenstepensjonsordninger.

Åttifemårsregelen

Åttifemårsregelen innebærer at personer med særaldersgrense i offentlig sektor kan gå av inntil tre år før aldersgrensen dersom summen av alder og tjenestetid er 85 år eller mer.

Flere ord og uttrykk om pensjon: www.spk.no/ordbok

Ord og uttrykk, kapitalforvaltning

Aksje

Eierandel i aksjeselskap. Aksjeeierne er ikke personlig ansvarlige for selskapets forpliktelser. Alle aksjer (av samme klasse) gir lik rett i selskapet. Gjennom generalforsamlingen utover aksjeeierne den øverste myndighet i aksjeselskapet.

Aktivklasser

Ulike typer verdipapirer, som for eksempel aksjer og obligasjoner.

Allokering

Allokeringsfunksjonen består i å fordele de midler som skal investeres på ulike markeder og aktivklasser. Taktisk aktivaallokering består i å velge andre aktiva- eller markedssammensetninger enn i referanseporteføljen, med sikte på å oppnå høyere avkastning.

Anleggsobligasjoner

Anleggsobligasjoner er obligasjoner som på investeringstidspunktet, eller på tidspunkt for omklassifisering, er besluttet holdt i porteføljen helt til forfallstidspunktet for obligasjonen (hold til forfall). Dette innebærer at avkastningen for obligasjonen er kjent for hele løpetiden. Anleggsobligasjoner bokføres derfor ikke til løpende markedsverdi men eventuell over- eller underkurs fordeles jevnt over løpetiden for obligasjonen. Avkastningen blir derfor fast for hele løpetiden.

Bufferkapital

Et nøkkeltall som benyttes til å beskrive den risikobærende evnen. Lav bufferkapital innebærer liten risikobærende evne. Bufferkapitalen består av annen opptjent egenkapital eksklusiv kapitaldekningskravet (se nedenfor). I tillegg er kursreguleringsfondet inkludert i bufferkapitalen.

Derivat

En finansiell kontrakt hvor verdien avhenger av verdien til en underliggende variabel på et fremtidig tidspunkt. Opsjoner og terminkontrakter er eksempler på derivater.

Egenkapital

Egenkapitalen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet består av opptjent egenkapital. Opptjent egenkapital omfatter risikoutjevningsfond og annen opptjent egenkapital.

Forvaltningskapital

Den samlede (regnskapsmessige) verdien av midlene pensjonsordningen har til forvaltning.

Hedgefond

En samlebetegnelse på verdipapirfond der forvalterne søker å ta posisjoner i ulike retninger for å unngå en ensidig risikoesponering i porteføljen. «Hedging» betyr å skaffe seg sikring mot risiko, men formålet er også høy avkastning. Forvaltningen baseres gjerne på å utnytte ulike typer av ineffisienser i markedene. Fondene er stort sett private og lukkede, og tilbys ikke til det brede publikum. Dermed har de ikke vært underlagt like strenge reguleringer fra myndighetene som ordinære verdipapirfond

Inflasjon

Vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjonen måles vanligvis ved veksten i konsumprisindeksen (KPI).

Kapitaldekning

Et forholdstall som sier noe om soliditeten til pensjonsordningen.. Det er spesielle regler for hvordan kapitaldekningen skal beregnes. Kapitaldekningskravet beregnes med utgangspunkt i eiendelene til ordningen. Kapitaldekningskravet skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital.

Kredittesponering

Når obligasjoner (se under) utstedes av andre enn staten, er det knyttet risiko til at utsteder ikke oppfyller sine forpliktelser under låneavtalen (kredittrisiko). Denne risikoen prises som et rentepåslag i forbindelse med utstedelse av obligasjonslånet (spread). Dersom utsteders kredittverdighet endres i løpet av låneperioden, reflekteres dette i markedsprisen for obligasjonen. Eksponeringen mot denne type risiko for obligasjoner utover statsobligasjoner omtales som kredittesponering eller spreadrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko knyttet til bevegelser i markedspriser, som for eksempel aksjekurser og renter.

Obligasjoner

Standardiserte omsettelige lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, renteutbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringsbestemmelser, avtales ved utstedelsen av lånet.

Omløpsobligasjoner

For de fleste obligasjoner vurderes det løpende om obligasjonslånet fortsatt skal være en del av porteføljen eller ikke (tilgjengelig for salg). Omløpsobligasjoner markedsverdivurderes løpende, i motsetning til anleggsobligasjoner (se over).

Opsjoner

En opsjon er en vanlig type derivat. Man skiller mellom kjøpsopsjoner og salgsopsjoner. En kjøpsopsjon eller salgsopsjon er en rett, men ikke plikt, til å kjøpe eller selge et underliggende aktivum til en på forhånd avtalt pris. Mulige underliggende aktiva er aksjer, valuta og råvarepriser.

Portefølje

Brukes om samlet mengde av de verdipapirer som et fond blir investert i. Porteføljen til Pensjonsordningen for apotekvirksomhet består blant annet av aksjer, obligasjoner, eiendom, pengemarkedsplasseringer og derivater.

Referanseportefølje

En referanseportefølje er en tenkt portefølje med en bestemt sammensetning av verdipapirer (for eksempel basert på obligasjonsindekser eller aksjeindekser) som resultatene til en faktisk portefølje måles opp i mot.

Referanseindeks

Avkastning for en referanseportefølje (se over). For en portefølje som består av en enkelt aktivklasse vil referanseindeksen typisk være en enkelt markedsindeks. For norske aksjer f.eks. oslo børs indeks.

Risikokapasitet

Et uttrykk for hvor mye risiko det er forsvarlig for en pensjonskasse å ha (i investeringsene). Risikokapasiteten bestemmes av størrelsen på bufferkapitalen (se over).

Solvens II

Solvens II er et felles europeisk regelverk for regulering av forsikringsbransjen. Under Solvens II vil størrelsen på kapitalkravet bli bestemt av hvor høy risiko selskapet er utsatt for totalt sett.

Stresstest

Test for å måle effekten av forhåndsdefinerte markedssjokk. Eksempler på mulige stresstestscenarier er 30 prosents aksjekursfall og 2 prosent renteøkning.

Valutakurs

Prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutaesponering

Valutaesponeringen til pensjonsordningen er summen av pensjonsordningens nettoposisjon i fremmed valuta. Man kan snakke om valutaesponering generelt eller eksponering mot en enkelt valuta. Dollaresponeringen til pensjonsordningen vil for eksempel være summen av alle ordningens eiendeler i dollar minus all gjeld i dollar.

Verdipapirfond

Et fond som eies av en ubestemt krets av personer, og hvor midlene i det vesentlige er investert i verdipapirer.

**Pensjonsordningen for apotekvirksomhet
administreres av Statens pensjonskasse**

Besøksadresse: Slemdalsveien 37, Oslo

Postadresse: Postboks 5364 Majorstuen, 0304 Oslo

Telefon: 02775

E-post: bedriftsservice@spk.no

www.spk.no/apotekordningen